SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

BIULETYN

Z 27. posiedzenia
Rady Ochrony Pracy (IX kad.)
w dniu 9 października 2012 r.

Rada Ochrony Pracy (nr 27/IX kad.)

9 października 2012 r.

Rada Ochrony Pracy, obradująca pod przewodnictwem poseł **Izabeli Katarzyny Mrzygłockiej (PO)**, przewodniczącej Rady i prof. **Danuty Koradeckiej**, zastępcy przewodniczącej Rady, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– przyjęcie stanowiska Rady Ochrony Pracy w sprawie poprawy warunków pracy i stanu bezpieczeństwa pracy w górnictwie:

– wyrażenie opinii na temat wniosku marszałek Sejmu pani Ewy Kopacz dotyczącego powołania – na wniosek głównego inspektora pracy pani Iwony Hickiewicz – pana Leszka Zająca na stanowisko zastępcy głównego inspektora pracy;

– wyrażenie opinii w sprawie wniosku głównego inspektora pracy pani Iwony Hickiewicz dotyczącego zamiaru powołania:
– pana Marka Aleksiejuka na stanowisko okręgowego inspektora pracy w Białymstoku,
– pana Marka Wójciaka na stanowisko okręgowego inspektora pracy w Olsztynie,
– pana Arkadiusza Kapuścika na stanowisko okręgowego inspektora pracy w Opolu;

– Europejska Strategia Bezpieczeństwa i Higieny Pracy – materiał opracowany przez Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy;

– kampanie informacyjne w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy – materiał opracowany przez Państwową Inspekcję Pracy oraz Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy;

– sprawy bieżące.

W posiedzeniu udział wzięli: **Iwona Hickiewicz** główny inspektor pracy wraz ze współpracownikami, **Magdalena Klimczak-Nowacka** zastępca dyrektora Departamentu Prawa Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Ewa Mierosławska** – z sekretariatu Rady w Biurze Prawnym i Spraw Pracowniczych.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Otwieram posiedzenie Rady Ochrony Pracy. Witam panią Iwonę Mickiewicz, głównego inspektora pracy wraz ze współpracownikami, przedstawicieli Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – Państwowego Instytutu Badawczego z panią prof. Danutą Koradecką dyrektorem CIOP-PIB, przedstawicieli Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministerstwa Gospodarki. Witam członków Rady Ochrony Pracy.

Informuję, że do Rady Ochrony Pracy wpłynęło pismo pani marszałek Sejmu o wyrażenie opinii w sprawie wniosku głównego inspektora pracy, pani Iwony Hickiewicz, o powołanie pana Leszka Zająca na stanowisko zastępcy głównego inspektora pracy. Członkowie Rady otrzymali pocztą elektroniczną informację na ten temat, a także charakterystykę zawodową pana Leszka Zająca.

Proponuję rozpatrzyć ten punkt jako drugi punkt porządku dziennego.

Do Rady Ochrony Pracy wpłynął wniosek głównego inspektora pracy pani Iwony Hickiewicz o zamiarze powołania:

– pana Marka Aleksiejuka na stanowisko okręgowego inspektora pracy w Białymstoku,

– pana Marka Wójciaka na stanowisko okręgowego inspektora pracy w Olsztynie,

– pana Arkadiudsza Kapuścika na stanowisko okręgowego inspektora pracy w Opolu.

Zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy, Rada musi wyrazić swoją opinię o kandydatach. Charakterystyki zawodowe zostały przesłane członkom Rady pocztą elektroniczną. Wszyscy trzej kandydaci pełnili obowiązki okręgowych inspektorów pracy. Proponuję rozpatrzenie tego tematu w punkcie trzecim porządku dziennego.

Zatem porządek dzienny posiedzenia Rady przedstawia się następująco:

– w punkcie pierwszym, przyjęcie stanowiska Rady Ochrony Pracy w sprawie poprawy warunków pracy i stanu bezpieczeństwa pracy w górnictwie;

– w punkcie drugim, wyrażenie opinii na temat wniosku marszałek Sejmu pani Ewy Kopacz dotyczącego powołania – na wniosek głównego inspektora pracy pani Iwony Hickiewicz – pana Leszka Zająca na stanowisko zastępcy głównego inspektora pracy;

– w punkcie trzecim, wyrażenie opinii w sprawie wniosku głównego inspektora pracy pani Iwony Hickiewicz dotyczącego zamiaru powołania:

– pana Marka Aleksiejuka na stanowisko okręgowego inspektora pracy w Białymstoku,

– pana Marka Wójciaka na stanowisko okręgowego inspektora pracy w Olsztynie,

– pana Arkadiusza Kapuścika na stanowisko okręgowego inspektora pracy w Opolu;

– w punkcie czwartym, Europejska Strategia Bezpieczeństwa i Higieny Pracy – materiał opracowany przez Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy;

– w punkcie piątym, kampanie informacyjne w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy – materiał opracowany przez Państwową Inspekcję Pracy oraz Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy;

– w punkcie szóstym, sprawy bieżące.

Kto jest za przyjęciem proponowanego porządku dziennego? Kto jest przeciw? Nie widzę. Kto wstrzymał się od głosu? Nie widzę.

Stwierdzam, że Rada jednogłośnie przyjęła porządek dzienny posiedzenia.

Przechodzimy do punktu pierwszego porządku dziennego – przyjęcie stanowiska Rady Ochrony Pracy w sprawie poprawy warunków pracy i stanu bezpieczeństwa pracy w górnictwie.

Proszę przewodniczącą Zespołu ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Środowisku Pracy panią prof. Koradecką o przedstawienie projektu stanowiska.

Zastępca przewodniczącej Rady Ochrony Pracy prof. Danuta Koradecka:

W imieniu Zespołu ds. Prawno-Organizacyjnych i Zespołu ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Środowisku Pracy chciałabym przedstawić projekt stanowiska w sprawie poprawy warunków pracy i stanu bezpieczeństwa pracy w górnictwie: „ Rada Ochrony Pracy na posiedzeniu 28 sierpnia 2012 r. zapoznała się z problematyką dotyczącą stanu warunków pracy w górnictwie na podstawie materiałów i prezentacji przygotowanych przez Państwową Inspekcję Pracy, Wyższy Urząd Górniczy oraz przedstawicieli instytutów naukowych: Głównego Instytutu Górnictwa i Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – Państwowego Instytutu Badawczego. Przedstawiono informacje na temat wyników kontroli warunków pracy w zakładach górniczych, w tym przyczyn wypadków i chorób zawodowych, specyfiki obciążeń górników oraz podejmowanych i planowanych środków zapobiegawczych.

W zakładach górniczych w 2011 r. doszło do 2975 wypadków ogółem, w tym 28 wypadków śmiertelnych, 26 wypadków ciężkich. Według analiz przyczyn wypadkowości, przedstawionych przez Wyższy Urząd Górniczy, odnotowywano wzrost udziału w nich tzw. czynnika ludzkiego. Wypadki spowodowane ryzykownym zachowaniem pracowników stanowiły ogółem w 2006 r. – ok. 53%, w 2009 r. – ok. 70%, a w 2011 r. – aż 77,3%.

Zwrócono uwagę na szczególnie zły stan bezpieczeństwa przy wykonywaniu prac powierzonych podmiotom zewnętrznym zatrudnionym w ruchu zakładów górniczych.

Według danych Państwowej Inspekcji Pracy, będących rezultatem kontroli podziemnych zakładów górniczych, przeprowadzonych w latach 2010–2011, poważnym problemem są naruszenia przepisów o czasie pracy wynikające głównie z braków w stanie zatrudnienia, które stwierdzano prawie w każdej z kontrolowanych kopalni. Również kontrole przestrzegania przepisów dotyczących szkoleń z zakresu bhp ujawniły nieprawidłowości polegające na nieterminowym prowadzeniu szkoleń okresowych na stanowiskach robotniczych.

Podkreślono, że polskie górnictwo podziemne charakteryzuje się trudnymi warunkami geologiczno-górniczymi oraz występowaniem praktycznie wszystkich zagrożeń naturalnych znanych w górnictwie światowym, w tym szczególnie zagrożeń metanem i tąpaniami. Wpływa to na pogorszenie warunków środowiska pracy w zakładach górnictwa węgla kamiennego i na stały wzrost poziomu ryzyka zawodowego przy wykonywaniu robót górniczych.

Bezpieczeństwo i zdrowie pracowników górnictwa węgla kamiennego należy uwzględniać przy podejmowaniu wszystkich decyzji dotyczących branży górniczej. Mając na uwadze wielkość i różnorodność zagrożeń bezpieczeństwa w górnictwie, liczbę ofiar i osób poszkodowanych w wypadkach oraz związane z tym koszty zdrowotne, społeczne i materialne, Rada Ochrony Pracy uważa za niezbędne:

Podejmowanie działań inwestycyjnych w celu poprawy stanu bezpieczeństwa w górnictwie oraz zmniejszenia wpływu zagrożeń naturalnych na możliwość wystąpienia niebezpiecznych zdarzeń czy wypadków,

Zintensyfikowanie kontroli stanu dróg komunikacyjnych, stanu technicznego urządzeń transportowych i zgodności ich eksploatacji z instrukcją określoną przez producenta oraz zachowanie procedur konserwacji i przeglądów,

Intensyfikowanie badań dotyczących m.in. systemowych rozwiązań zmniejszających zagrożenia metanowo-pożarowe oraz bezprzewodowej łączności ratowniczej w obszarach zagrożeń,

Podejmowanie przedsięwzięć zmierzających do ograniczenia obciążenia fizycznego i termicznego pracowników, związanego m.in. z czasem dojścia do stanowiska pracy,

Zapewnienie właściwej organizacji i koordynacji robót górniczych realizowanych przez podmioty zewnętrzne,

Wyposażanie oddziałów kopalnianych oraz pracowników w efektywniejsze środki ochrony indywidualnej i zbiorowej,

Kształtowanie kultury bezpieczeństwa przez właściwą postawę kierownictwa i wzmacnianie osobistej odpowiedzialności górników za bezpieczne zachowania,

Promowanie dobrych praktyk w systemach zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy w zakładach górniczych,

Wzbogacenie kształcenia pracowników górnictwa o nowoczesne stanowiska szkoleniowe z wykorzystaniem techniki rzeczywistości wirtualnej oraz wizualizacje przyczyn, przebiegu i skutków wypadków przy pracy,

Wprowadzenie programów promocji prozdrowotnych zachowań górników,

Doskonalenie procedur zbierania informacji przez służby bhp na miejscu wypadku w celu rekonstrukcji zdarzeń wypadkowych i podejmowania działań zapobiegawczych,

Pogłębienie przez PIP i WUG analizy przyczyn i skutków wypadków w górnictwie,

Rozwój kształcenia zawodowego do prac w górnictwie.

Rada Ochrony Pracy, uwzględniając konieczność praktycznego wdrażania priorytetów Strategii Rozwoju Kraju oraz Strategii Działalności Górnictwa Węgla Kamiennego w Polsce w latach 2007–2015, wskazuje na niezbędność intensyfikacji i integracji działań zarządów spółek węglowych, organów nadzoru górniczego, związków pracodawców i związków zawodowych, instytutów naukowych oraz Ministerstwa Gospodarki w celu poprawy bezpieczeństwa pracowników w tym sektorze gospodarki.”

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Dziękuję za przedstawienie projektu stanowiska.

Czy ktoś z państwa chciałby zgłosić propozycję zmiany do przedstawionego projektu stanowiska?

Pan poseł Zbrzyzny, proszę.

Członek Rady Ochrony Pracy Ryszard Zbrzyzny:

Proponuję zmianę w ostatnim akapicie przedłożonego projektu. Chciałbym, żebyśmy przyjmując stanowisko byli konsekwentni. Skoro jest to stanowisko w sprawie poprawy warunków pracy i bezpieczeństwa pracy w górnictwie, to należy zachować odpowiednie sformułowania. Proponuję po wyrazie „spółek" skreślenie wyrazu „węglowych" oraz dodanie wyrazów „i przedsiębiorstw górniczych". Zatem sformułowanie brzmiałoby: „zarządów spółek i przedsiębiorstw górniczych". Zwracam uwagę, że stanowisko dotyczy szeroko pojętego górnictwa, a nie tylko węglowego.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Wydaje się, że jest to trafna poprawka.

Czy ktoś z państwa chciałby jeszcze zgłosić propozycję zmian? Nie widzę zgłoszeń.

Przystępujemy do głosowania. Kto jest za przyjęciem stanowiska w brzmieniu proponowanym w przedłożonym projekcie wraz z zaproponowaną poprawką? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?

Stwierdzam, że Rada jednogłośnie przyjęła stanowisko w sprawie poprawy warunków pracy i stanu bezpieczeństwa pracy w górnictwie.

Przechodzimy do punktu drugiego porządku dziennego – wyrażenie opinii w sprawie wniosku pani marszałek Ewy Kopacz dotyczącego powołania – na wniosek głównego inspektora pracy pani Iwony Hickiewicz – pana Leszka Zająca na stanowisko zastępcy głównego inspektora pracy.

Informuję, że pani marszałek przesłała do Rady Ochrony Pracy pismo z prośbą o wyrażenie opinii w sprawie wniosku głównego inspektora pracy o powołanie pana Leszka Zająca na stanowisko zastępcy głównego inspektora pracy. 28 września br. pani marszałek Sejmu Ewa Kopacz otrzymała pismo głównego inspektora pracy pani Iwony Hickiewicz. Oto jego treść: „Szanowna Pani Marszałek, działając na podstawie art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy, zwracam się z uprzejmą prośbą o powołanie pana Leszka Zająca na stanowisko zastępcy głównego inspektora pracy. W załączeniu przekazuję charakterystykę zawodową pana Leszka Zająca".

Do Rady Ochrony Pracy wpłynęło pismo marszałek Sejmu pani Ewy Kopacz datowane 1 października 2012 r. następującej treści: „Na podstawie art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy, uprzejmie proszę o przedstawienie opinii dotyczącej wniosku głównego inspektora pracy z dnia 28 września 2012 r. o powołanie Leszka Zająca na stanowisko zastępcy głównego inspektora pracy, który przekazuję w załączeniu".

W związku z powyższym, zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy, Rada Ochrony Pracy ma wyrazić opinię w sprawie powołania pana Leszka Zająca na stanowisko zastępcy głównego inspektora pracy. Zgodnie z § 6 pkt 3 Regulaminu Rady uchwały dotyczące spraw personalnych powinny zapadać w glosowaniu tajnym. Rada może podjąć decyzję o innej formie glosowania. Na poprzednim posiedzeniu mieliśmy analogiczną sytuację i wówczas zapadła decyzja o głosowaniu jawnym.

Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Nie widzę zgłoszeń.

Proponuję powołanie komisji skrutacyjnej w następującym składzie: pani Ewa Górska, pan poseł Stanisław Szwed i pan Zbigniew Żurek.

Pani poseł Zofia Popiołek, proszę.

Członek Rady Ochrony Pracy Zofia Popiołek:

Proponuję przeprowadzenie jawnego głosowania.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Pani poseł, przystąpiliśmy już do powołania komisji skrutacyjnej. Zatem proponuję przeprowadzenie tajnego głosowania.

Wszyscy kandydaci wyrażają zgodę na udział w pracach komisji skrutacyjnej.

Przystępujemy do głosowania. Kto jest za powołaniem komisji skrutacyjnej w proponowanym składzie? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?

Stwierdzam, że Rada jednogłośnie powołała komisję skrutacyjną.

Proszę komisję o ukonstytuowanie się i przygotowanie kart do głosowania.

Czy ktoś z państwa ma pytania do pani minister lub kandydata na zastępcę głównego inspektora pracy?

Pani poseł Beata Mazurek, proszę.

Członek Rady Ochrony Pracy Beata Mazurek:

Prosiłabym panią minister Hickiewicz o przedstawienie kandydatury pana Leszka Zająca, z uwzględnieniem jego dotychczasowej kariery zawodowej i ewentualnie zadań, jakie planuje mu powierzyć. Bowiem nie słyszałam o tej kandydaturze.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Przypominam, że członkowie Rady otrzymali charakterystyki zawodowe kandydatów na zastępcę głównego inspektora pracy i okręgowych inspektorów pracy.

Pani minister, proszę.

Główny inspektor pracy Iwona Hickiewicz:

Kierując się przede wszystkim interesem urzędu, sprawnym funkcjonowaniem Państwowej Inspekcji Pracy, starałam się tak dobrać kandydaturę na zastępcę głównego inspektora pracy, aby zaproponować Radzie osobę, która będzie przygotowana do tej funkcji pod względem merytorycznym i zawodowym. Ważne jest też postrzeganie przez środowisko inspektorskie i naszych partnerów zewnętrznych.

Charakterystyka zawodowa pana Leszka Zająca została załączona do wniosku, który złożyłam do pani marszałek. Kandydat jest zatrudniony w Państwowej Inspekcji Pracy od 1980 r. Zajmował różne stanowiska. Od 1991 r. pracuje w Głównym Inspektoracie Pracy. Kierował Departamentem Warunków Pracy obecnie Departamentem Nadzoru i Kontroli. Jest to bardzo ważna jednostka, która nadaje ton kontrolom i rozlicza wyniki naszej działalności.

Uwzględniając przygotowanie merytoryczne i doświadczenie zawodowe, uważam, że pan dyrektor Leszek Zając zasługuje na ten awans. Chciałabym zwrócić uwagę, że dla wielu z państwa nie jest to osoba nieznana. Jednocześnie pragnę wskazać, że pan Leszek Zając cieszy się dużym autorytetem i sympatią, co żadnemu szefowi nie przeszkadza, wręcz odwrotnie. Dlatego też proszę Radę o pozytywne zaopiniowanie tej kandydatury.

Zastępca przewodniczącej Rady Ochrony Pracy prof. Danuta Koradecka:

Z ogromną przyjemnością odnoszę się do tej kandydatury. Pan Leszek Zając jest przykładem kompetencji Państwowej Inspekcji Pracy. Posiada rzetelną wiedzę. Należy też podkreślić jego sposób relacji z ludźmi – nie konfliktowanie, lecz rzetelne załatwianie konkretnych i często trudnych spraw. Jego wykształcenie i doświadczenie zawodowe dowodzą, że jest odpowiednią osobą na stanowisko zastępcy głównego inspektora pracy.

Pan dyrektor Leszek Zając współpracował – o czym niestety nie napisano w charakterystyce – z Centralnym Instytutem Ochrony Pracy w organizacji różnego rodzaju kampanii i przedsięwzięć. Bardzo wysoko oceniamy jego aktywność. Gorąco polecam tę kandydaturę.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Czy ktoś z państwa chciałby jeszcze zadać pytanie pani minister lub kandydatowi na zastępcę głównego inspektora pracy? Nie widzę zgłoszeń.

Komisja skrutacyjna ukonstytuowała się. Proszę o zabranie głosu przewodniczącą komisji.

Członek Rady Ochrony Pracy Ewa Górska:

Zostały rozdane karty do głosowania w sprawie wyrażenia opinii na temat wniosku głównego inspektora pracy o powołanie pana Leszka Zająca na stanowisko zastępcy głównego inspektora pracy. Jeżeli ktoś z państwa jest za wyrażeniem pozytywnej opinii w sprawie powołania pana Leszka Zająca, to stawia znak przy słowie „TAK", jeżeli jest przeciw – to przy słowie „NIE", a jeśli wstrzymuję się – to przy słowie „WSTRZYMUJĘ SIĘ".

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Przystępujemy do głosowania. Proszę komisję skrutacyjną o zebranie do urny kart do głosowania.

Proponuję, aby w trakcie liczenia głosów przez komisję skrutacyjną przejść do punktu trzeciego porządku dziennego – wyrażenie opinii w sprawie wniosku głównego inspektora pracy pani Iwony Hickiewicz dotyczącego zamiaru powołania: pana Marka Aleksiejuka na stanowisko okręgowego inspektora pracy w Białymstoku, pana Marka Wójciaka na stanowisko okręgowego inspektora pracy w Olsztynie, pana Arkadiusza Kapuścika na stanowisko okręgowego inspektora pracy w Opolu.

Proszę panią minister o przedstawienie kandydatów.

Główny inspektor pracy Iwona Hickiewicz:

Obejmując stanowisko głównego inspektora pracy odziedziczyłam stan, w którym 8 osób pełniło obowiązki okręgowych inspektorów pracy. Po pewnym okresie dokonałam oceny osób pełniących te obowiązki. Proponuję Radzie trzy kandydatury osób obecnie pełniących obowiązki okręgowych inspektorów pracy, które po pozytywnym zaopiniowaniu przez Radę zamierzam powołać na stanowiska okręgowych inspektorów.

Pan Marek Aleksiejuk jest kandydatem na okręgowego inspektora pracy w Białymstoku, pan Arkadiusz Kapuścik – na okręgowego inspektora pracy w Opolu, a pan Marek Wójciak – na okręgowego inspektora pracy w Olsztynie.

Przekazałam członkom Rady charakterystyki zawodowe kandydatów. Nie będę ich powtarzać. Chciałabym jednak podkreślić, że kandydaci są przygotowani merytorycznie i zawodowo do piastowania tych stanowisk. Ich dotychczasowa praca wskazuje, że dobrze kierują okręgowymi inspektoratami pracy. Jestem przekonana, że ten stan utrzyma się po objęciu przez nich stanowisk okręgowych inspektorów pracy. Wszyscy legitymują się wyższym wykształceniem. Ponadto ukończyli studia podyplomowe, co dowodzi determinacji w podnoszeniu kwalifikacji. Są inspektorami z poważnym doświadczeniem zawodowym. W mojej ocenie, dotychczasowe kierowanie okręgowymi inspektoratami pracy, rozwiązywanie trudnych spraw uzasadnia powołanie ich na stanowiska okręgowych inspektorów pracy.

Jeżeli państwo będą mieli pytania, to jesteśmy do dyspozycji.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Czy ktoś z państwa chciałby zadać pytanie?

Pan senator Rulewski, proszę.

Członek Rady Ochrony Pracy Jan Rulewski:

Doceniam stanowczość pani minister Hickiewicz. Potrafiła zmobilizować się i przedstawić Radzie trzech kandydatów, którzy – co podkreślam – pełnili dotychczas obowiązki okręgowych inspektorów pracy. Na poprzednim posiedzeniu pani inspektor wspomniała, że nic nie stało na przeszkodzie, aby nadal pełnili obowiązki. Nie podzielam tej optyki. Zapytuję, dlaczego od 1,5 roku nie został powołany okręgowy inspektor pracy w Bydgoszczy. Czy można domniemywać, że występuje tam „zjawisko garbowatości”?

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Proszę wytłumaczyć, co znaczy „zjawisko garbowatości”? Nie rozumiem tego sformułowania.

Członek Rady Ochrony Pracy Jan Rulewski:

„Zjawiskiem garbowatości” określano ludzi i zjawiska, które nie były wygodne, na przykład o drogach mówiono, że są garbate. Tak mówi się do dzisiaj. Unikano podejmowania trudnych decyzji. Po tych wyjaśnieniu kieruję apel o mobilizowanie pani głównej inspektor pracy do podjęcia równie stanowczych decyzji w odniesieniu do województwa kujawsko-pomorskiego.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Jestem przekonana, że będzie taka stanowczość. Nie możemy opiniować wszystkich kandydatur na wakujące stanowiska okręgowych inspektorów pracy. Na pewno pani minister zadba o województwo kujawsko-pomorskie.

Oddaję głos pani minister. Następnym mówcą będzie pan Maciej Sekunda.

Główny inspektor pracy Iwona Hickiewicz:

Cieszę się z troski pana senatora o Okręgowy Inspektorat Pracy w Bydgoszczy. Podkreślam, że nie występuje tam „zjawisko garbowatości" czy inne. Przedstawiając Radzie kandydatury, chciałabym mieć pełne przekonanie, że są to osoby, które nie będą budziły wątpliwości.

W Okręgowym Inspektoracie Pracy w Bydgoszczy będą przeprowadzane czynności wyjaśniające w zakresie polityki finansowo-administracyjnej na moje polecenie przez sekcję kontroli wewnętrznej. Po zapoznaniu się z wynikami kontroli podejmę decyzję o kandydaturze na stanowisko okręgowego inspektora pracy.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Mam nadzieję, że ta odpowiedź satysfakcjonuje pana senatora.

Pan Maciej Sekunda, proszę.

Członek Rady Ochrony Pracy Maciej Sekunda:

Zostałem sprowokowany do zabrania głosu wystąpieniem pana senatora Rulewskiego. Od chyba trzech posiedzeń dyskutujemy na temat polityki kadrowej w Państwowej Inspekcji Pracy. Myślę, że to jest dobry moment na zajęcie stanowiska w tej sprawie.

Przyglądając się przez wiele lat temu, co dzieje się w Państwowej Inspekcji Pracy z pewnym smutkiem stwierdzam, że np. tam nie ma zwyczaju godnego pożegnania odchodzącego kierownictwa. Słyszałem, że zawsze to działo się w niezbyt dobrej atmosferze. Wydaje się, że to przynosi szkodę wizerunkowi PIP. Chciałbym zapytać panią inspektor, jaka będzie przyszłość w Inspekcji odwołanej niedawno głównej inspektor pracy i jej zastępcy. Zastanawiają mnie częste zmiany na stanowiskach kierowniczych Państwowej Inspekcji Pracy. One niewątpliwie mają wpływ na funkcjonowanie PIP. Gdybym w swojej firmie przeprowadzał tak częste zmiany na stanowiskach kierowniczych, to nie wiem, czy ona mogłaby działać. Nie wiem, jakie miejsce zajmowałby np. Centralny Instytut Ochrony Pracy, gdy w tej jednostce naukowej następowały częste zmiany. Niepokojącym zjawiskiem jest – mówił o tym pan senator Rulewski – długi okres funkcjonowania osób w formule pełniących obowiązki. Można to nazwać jakąś chorobą Państwowej Inspekcji Pracy. Myślę, że byłoby dobrze, gdy w PIP poświęcono czas na refleksję o osobach, które piastowały kierownicze stanowiska i sposobie wykorzystania ich potencjału. Przypomnę osoby, które długo piastowały stanowiska głównego inspektora pracy np. dr Sułkowski, Jerzy Wroński zastępca głównego inspektora pracy, Ryszard Celeda – jeśli dobrze pamiętam – Andrzej Wieczorek, Piotr Wojciechowski – nietuzinkowy inspektor. Co się z nimi dzieje? Czy są nadal wykorzystywani? Czy też znaleźli się w jakimś niebycie? To samo dotyczy również okręgowych inspektorów pracy.

Myślę, że polityka kadrowa powinna również zainteresować prezydium Rady.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Przypominam, że zgodnie z ustawą Rada Ochrony Pracy opiniuje kandydatów na stanowiska, a nie kreuje politykę kadrową Państwowej Inspekcji Pracy.

Zastępca przewodniczącej Rady Ochrony Pracy Zbigniew Żurek:

Chciałbym prosić członków Rady – ewentualnie w zależności od przyjęcia mojej prośby postawić wniosek – o skoncentrowanie się na wyrażeniu opinii zgodnie z porządkiem dziennym posiedzenia zamiast prowadzania dyskusji na inne tematy. Nie polemizuję z wypowiedziami przedmówców, ale wydaje mi się, że to nie miejsce i czas na takie refleksje. Przyjęliśmy inny porządek dzienny.

Członek Rady Ochrony Pracy Bożena Borys-Szopa:

Nie zgadzam się z panem Maciejem Sekundą. Zwracam uwagę, że Rada Ochrony Pracy działa na podstawie ustawy, która określa jej kompetencje. Rada jest organem nadzorującym działalność Państwowej Inspekcji Pracy. Za politykę kadrową odpowiada główny inspektor pracy, którego powołuje i odwołuje Marszałek Sejmu. Rada nie powinna wkraczać w kompetencje szefa Państwowej Inspekcji Pracy, bo byłoby to niezgodne z prawem.

Jako odwołany główny inspektor pracy nie zgadzam się również z drugą częścią wypowiedzi pana Sekundy. Miałam godne pożegnanie. Życzę takiego pożegnania każdemu szefowi odchodzącemu z instytucji. Do dziś między nami są bardzo ciepłe relacje. Z wielkim sentymentem wspominam pracowników PIP. Chciałabym też zwrócić uwagę, że jeśli chodzi o pożegnanie, to bardzo dużo zależy od osoby, która rozstaje się z urzędem oraz od relacji międzyludzkich, które nawiązały się podczas pełnienia funkcji. Mówię to tytułem wyjaśnienia, a nie w celu prowokowania dyskusji.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Myślę, że wszystko wyjaśniliśmy. Wiemy jakie są kompetencje Rady Ochrony Pracy. Innych nie mamy. Oddaję głos przewodniczącej komisji skrutacyjnej.

Członek Rady Ochrony Pracy Ewa Górska:

Przedstawię wyniki głosowania w sprawie wyrażenia opinii na temat wniosku Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w związku z wnioskiem głównego inspektora pracy dotyczącego powołania na stanowisko zastępcy głównego inspektora pracy pana Leszka Zająca. W głosowaniu uczestniczyło 28 członków Rady Ochrony Pracy. Oddano 28 ważnych głosów. Za pozytywnym zaopiniowaniem głosowało 28 osób. Nie było głosów przeciwnych i wstrzymujących.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Dziękuję za przedstawienie wyników. Gratuluję panu Leszkowi Zającowi imponującego wyniku, który dowodzi uznania, jakim cieszy się wśród członków Rady Ochrony Pracy.

Wobec zaprezentowanego wyniku głosowania, prześlemy do pani marszałek uchwałę, w której znajdzie się informacja, że Rada Ochrony Pracy pozytywnie zaopiniowała wniosek dotyczący powołania pana Leszka Zająca na stanowisko zastępcy głównego inspektora pracy.

Kontynuujemy punkt trzeci porządku dziennego – wyrażenie opinii w sprawie wniosku głównego inspektora pracy pani Iwony Hickiewicz dotyczącego zamiaru powołania okręgowych inspektorów pracy.

Proponuję powołanie komisji skrutacyjnej we wcześniej zaproponowanym składzie. Kandydaci wyrażają zgodę.

Kto jest za powołaniem komisji skrutacyjnej w proponowanym składzie? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?

Stwierdzam, ze Rada jednogłośnie powołała komisję skrutacyjną.

Proszę komisję o ponowne ukonstytuowanie się i przygotowanie kart do głosowania.

Czy ktoś z państwa chciałby zadać pytanie kandydatom?

Zastępca przewodniczącej Rady Ochrony Pracy prof. Danuta Koradecka:

Przedłożone charakterystyki zawodowe dowodzą, że panowie są właściwymi kandydatami pod względem merytorycznym i zawodowym. Legitymują się wyższym wykształceniem zdobytym na dobrych uczelniach. Pan Marek Aleksiejuk ukończył studia – Wydział Prawa Uniwersytetu Warszawskiego, uzyskując tytuł magistra prawa, a następnie podyplomowe studia w zakresie prawa pracy na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Pan Marek Wójciak ukończył studia na Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie, uzyskując tytuł magistra inżyniera oraz w Wyższej Szkole Handlu i Prawa zdobywając tytuł magistra prawa. Pan Arkadiusz Kapuścik ukończył studia w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Opolu z tytułem magistra chemii, a tytuł magistra prawa zdobył po ukończeniu studiów na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego. Ponadto ukończył studia podyplomowe w zakresie zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. Gdzie odbywały się te studia?

P.o. okręgowego inspektora pracy w Opolu Arkadiusz Kapuścik:

Studia podyplomowe ukończyłem – jako jeden z pierwszych kandydatów – w Centralnym Instytucie Ochrony Pracy.

Zastępca przewodniczącej Rady Ochrony Pracy prof. Danuta Koradecka:

Z satysfakcją przyjmuję tę odpowiedź.

Chciałabym jeszcze zapytać o kobiety na stanowiskach w Inspekcji Pracy. Nie kwestionuję umiejętności prezentowanych dzisiaj kandydatów.

Główny inspektor pracy Iwona Hickiewicz:

W kierownictwie Państwowej Inspekcji Pracy jest przewaga kobiet. W kadrze kierowniczej Głównego Inspektoratu Pracy sporo kobiet piastuje stanowiska dyrektorów. Wśród okręgowych inspektorów pracy przeważają mężczyźni.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Komisja skrutacyjna ukonstytuowała się.

Oddaję głos pani przewodniczącej.

Członek Rady Ochrony Pracy Ewa Górska:

Komisja skrutacyjna przygotowała trzy karty do głosowania. Pierwsza – w sprawie wyrażenia opinii na temat wniosku głównego inspektora pracy dotyczącego powołania pana Arkadiusza Kapuścika na stanowisko okręgowego inspektora pracy w Opolu. Druga –w sprawie wyrażenia opinii na temat wniosku głównego inspektora pracy dotyczącego powołania pana Marka Wójciaka na stanowisko okręgowego inspektora pracy w Olsztynie. Trzecia – w sprawie wyrażenia opinii na temat wniosku głównego inspektora pracy dotyczącego powołania pana Marka Aleksiejuka na stanowisko okręgowego inspektora pracy w Białymstoku.

Rozdamy członkom Rady trzy karty do glosowania. Głosujemy tak jak poprzednio, stawiając znak w polach przy słowie „TAK", „NIE" lub „WSTRZYMUJĘ SIĘ".

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Proszę o rozdanie kart, a następnie przeprowadzenie głosowania.

Czy wszystkie karty zostały wrzucone do urny? Nikt nie zgłasza zastrzeżeń.

Proszę komisję skrutacyjną o obliczenie głosów.

Przechodzimy do punktu czwartego porządku dziennego – Europejska Strategia Bezpieczeństwa i Higieny Pracy.

Proszę o zabranie głosu panią prof. Danutę Koradecką.

Zastępca przewodniczącej Rady Ochrony Pracy, dyrektor CIOP-PIB prof. Danuta Koradecka:

Materiał przygotowała pani dr inż. Zofia Pawłowska kierownik Zakładu Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy CIOP-PIB, która uczestniczyła w pracach Komitetu Doradczego Komisji Europejskiej. Analizowano wówczas śródokresową ocenę realizacji obecnie obowiązującej strategii. Jest ona w pewnym sensie punktem wyjścia nowej strategii, która będzie obowiązywała od przyszłego roku. Obecnie jest w trakcie opracowywania.

Proszę panią dr Zofię Pawłowską o prezentację materiału.

Kierownik Zakładu Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy CIOP-PIB dr inż. Zofia Pawłowska:

W ostatnim roku realizacji Europejskiej Strategii Bezpieczeństwa i Higieny Pracy wprawdzie nie ma jeszcze opracowanej nowej strategii, natomiast dysponujemy założeniami i ogólnymi wytycznymi.

Chciałabym, żebyśmy przyjrzeli się osiągnięciom, chociaż nie jest to łatwe, ponieważ obecnie dysponujemy informacjami, które umożliwiają jedynie dokonanie oceny śródokresowej. Jej wyniki były publikowane w 2011 r. Została sporządzona na podstawie wcześniejszych danych. Na podstawie tej oceny i dokumentów europejskich opracowano założenia nowej strategii. Oczekujemy, że zostanie niebawem opracowana.

Ocena śródokresowa opierała się przede wszystkim na metodzie *scoreboard*, a także na wynikach ankiety, którą Komisja Europejska skierowała do państw członkowskich w 2010 r. Prezentowałam Radzie ocenę metodą *scoreboard*. Wynikało z niej, że działania Polski w zakresie wdrażania strategii europejskiej przebiegają poprawnie. Plasujemy się w czołówce krajów europejskich. Natomiast inaczej przedstawiała się kwestia osiąganych wyników.

Mówiąc o ocenie strategii, trzeba przypomnieć jej podstawowe cele; po pierwsze – stałe, systematyczne zmniejszanie liczby wypadków przy pracy i chorób zawodowych (niekiedy idziemy dalej – mówimy o chorobach związanych z pracą); po drugie – ambitny cel ilościowy – zmniejszenie wskaźnika wypadków przy pracy o 25%.

Natomiast wśród celów szczegółowych strategii należy wymienić: doskonalenie, uproszczenie i lepsze wdrażanie istniejącego prawa oraz jego dostosowywanie do zmian w miejscu pracy, rozwój strategii i programów krajowych, promowanie kultury bezpieczeństwa. Dalej – rozwój metod identyfikacji nowopowstających czynników i oceny ryzyka zawodowego, rozwój narzędzi do monitorowania postępu oraz rozwój współpracy na poziomie międzynarodowym.

W opinii dotyczącej oceny śródokresowej wyraźnie zwraca się uwagę, iż postęp w realizacji strategii powinien być oceniany za pomocą wskaźników o charakterze ilościowym. Są to wskaźniki bardzo wymierne. Pozwalają ocenić, w jaki sposób zmieniają się wskaźniki wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Są to dane statystyczne. Na ogół te wskaźniki mają charakter obiektywny, ale należy też zwrócić uwagę na to, co stanowi swego rodzaju przewidywania. Chodzi o działania prewencyjne, którą są bardzo istotne i wskazują co możemy osiągnąć w przyszłości. Ocenia się je przede wszystkim na podstawie wskaźników jakościowych oraz danych dostarczanych przez badania prowadzone metodą ankietową, tzn. zadaje się pytania na temat zmiany danego obszaru.

Informacji na temat postępu w realizacji strategii dostarcza Eurostat, Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (która ostatnio przeprowadziła badanie sondażowe dotyczące wdrażania działań na poziomie przedsiębiorstw) oraz Europejska Agencja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy, która przeprowadza okresowe badania warunków pracy we wszystkich krajach europejskich. Mają one wprawdzie charakter subiektywny, ale dostarczają wielu informacji na temat zmian warunków pracy.

Jeżeli spojrzymy na działania prowadzone w Polsce, możemy stwierdzić, że istotnie plasują nas w czołówce krajów Unii Europejskiej. Natomiast nieco gorzej wygląda sytuacja, gdy uwzględnimy wskaźniki ilościowe. Czy możliwe jest osiągnięcie zmniejszenia wskaźnika wypadków przy pracy o 25%? Większość państw europejskich odpowiada, że prawdopodobnie tak. Wskazują, że w ciągu ostatnich 10 lat i ostatnich 3 lat maleje wskaźnik częstości wypadków przy pracy. Takiej odpowiedzi w *scoreboard* (dane do 2008 r.) udzieliło 18 krajów. W tych krajach nadal utrzymuje się ta tendencja. Podobnie w większości krajów UE maleją wskaźniki wypadków śmiertelnych. Stwierdzenie na ile cel ilościowy został osiągnięty i jego ocena na podstawie danych statystycznych będzie możliwa dopiero w 2014 r. Bowiem wówczas Eurostat będzie dysponował kompletnymi danymi ze wszystkich państw członkowskich Unii.

Natomiast z przykrością należy stwierdzić, że Polska niezbyt pomaga Unii Europejskiej w osiągnięciu tego celu. W badaniach metodą *scoreboard* należeliśmy do krajów, które nie mogły wyraźnie stwierdzić, że maleją wskaźniki wypadków przy pracy. Gdyby dokonywać oceny w bieżącym roku, to musielibyśmy przyznać, że w ciągu ostatnich trzech lat rośnie zarówno liczba, jak i wskaźnik wypadków. To jest bardzo niepokojące, bowiem mimo tak intensywnych działań i pozycji w czołówce państw Unii Europejskiej, mamy nadal wysokie wskaźniki wypadków przy pracy. Co więcej, bardzo niekorzystnie zmieniła się nasza pozycja w zakresie wypadków śmiertelnych. Wzrósł – obliczany przez Eurostat – wskaźnik wypadków śmiertelnych. Zajmujemy niechlubne czwarte miejsce. Nasz wskaźnik jest niemal dwukrotnie wyższy od średniej unijnej.

Jeśli chodzi o realizowane przez Polskę programy i strategie, to działania w tym zakresie możemy ocenić pozytywnie. Na pytanie czy ustanowiono strategię i program działań wdrażający strategię mogliśmy odpowiedzieć twierdząco m.in. dlatego, że realizujemy program wieloletni „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy". Jest on wskazywany jako główny instrument wdrażania strategii UE w Polsce. Jego cele są wyraźnie skorelowane z celami strategii. Wprowadza zarówno badania naukowe, jak i działania o charakterze wdrożeniowym.

Celem programu wieloletniego jest opracowanie innowacyjnych rozwiązań organizacyjnych i technicznych ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich, nowych wyrobów i technologii, metod i systemów zarządzania. Natomiast w kategoriach ilościowych zmie-

rzamy do ograniczenia liczby osób zatrudnionych w warunkach narażenia na czynniki niebezpieczne, szkodliwe i uciążliwe, co oznacza równocześnie ograniczenie związanych z nimi liczby wypadków przy pracy i chorób zawodowych oraz wynikających z tego strat ekonomicznych i społecznych. Powyższe cele czynią z tego programu jeden z istotnych instrumentów, które mogą wdrażać europejską strategię na poziomie naszego kraju.

Wracając do Europy, ocena średniookresowa doprowadziła do zaproponowania pewnych priorytetów dla następnej strategii. Nie należy oczekiwać, żeby strategia na lata 2013–2020 odbiegała w znaczący sposób od obecnej. Te strategie będę do siebie podobne. Przyszła strategia będzie *de facto* kontynuacją obecnej.

Priorytetem pozostaje nadal uproszczenie i uaktualnienie istniejącego prawa przez sfinalizowanie podjętych inicjatyw, po konsultacjach z partnerami społecznymi i zainteresowanymi stronami. Unia Europejska zamierza zmienić dyrektywę dotyczącą dźwigania oraz pracy z monitorami ekranowymi. Prace trwają. Istotne jest również przyjmowanie instrumentów niewiążących (rekomendacji), które będą mogłyby być dobrowolnie adaptowane przez kraje członkowskie, zwłaszcza w odniesieniu do podwykonawców, samozatrudniających się, służb ochrony i zapobiegania oraz włączania tematów dotyczących bhp do edukacji. Ponadto Komisja Europejska podkreśla potrzebę dalszego rozwoju i integracji działań na poziomie krajowym. Priorytetem będzie także rozwój narzędzi służących monitorowaniu postępu w obszarze bhp oraz zwiększanie spójności działań partnerów społecznych i zainteresowanych stron.

Komitet Doradczy ds. Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy przy Komisji Europejskiej opracował założenia do Strategii UE na rzecz bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2013–2020. Zostały one zaakceptowane pod koniec 2011 r. Jako podstawowe dokumenty odniesienia przyszłej strategii wymienia się: Europę 2020 – Strategię UE na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Wprawdzie w tym dokumencie zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa i zdrowia w pracy zostały jedynie zasygnalizowane, ale wytyczna nr 7 wyraźnie stwierdza, iż należy rozwiązać problem jakości miejsc pracy i warunków zatrudnienia, a państwa członkowskie powinny w szczególności propagować bezpieczeństwo i higienę pracy. Oczekuje się, iż nie zmienią się cele ogólne przyszłej strategii. Zmniejszenie liczby wypadków przy pracy oraz chorób zawodowych nadal pozostanie priorytetem. Naczelne zasady działań – to prewencja przed rehabilitacją, a rehabilitacja przed wykluczeniem z rynku pracy. Cele ilościowe w zakresie redukcji wypadków przy pracy i chorób zawodowych powinny być ustalane na poziomie krajowym, tam gdzie to jest uzasadnione.

Jeżeli chodzi o cele szczegółowe, to zakłada się konieczność osiągnięcia takiego samego poziomu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników we wszystkich państwach członkowskich UE. Prezentowałam wskaźniki wypadków śmiertelnych i wypadków ogółem oraz stan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia. One są różne w poszczególnych krajach członkowskich. Zatem będzie wyraźne dążenie do wyrównania tego poziomu. Kolejne cele szczegółowe – to zapewnienie ciągłej poprawy zdrowia pracujących w UE oraz poprawy jakości miejsc pracy. Ponadto podkreśla się, żeby w działaniach na rzecz bhp uwzględnić specyficzne uwarunkowania ze względu na płeć oraz zapewnić, aby kobiety i mężczyźni byli jednakowo chronieni na wszystkich stanowiskach pracy.

Wśród podstawowych kierunków działań należy wymienić: redukcję zagrożeń mięśniowo-szkieletowych i związanych z nimi chorób zawodowych, zapobieganie zagrożeniom psychospołecznym i ograniczanie szkodliwych skutków stresu w pracy, zapobieganie zagrożeniom czynnikami rakotwórczymi oraz identyfikację i zapobieganie nowym i narastającym czynnikom ryzyka zawodowego.

Jakie narzędzia będą przewidziane do osiągnięcia celów nowej strategii? Przede wszystkim działania na poziomie krajowym, zwłaszcza programy działań długoterminowych. Nie oznacza to konieczności formalnego uchwalenia krajowej strategii. Chodzi o integrację działań prowadzonych przez zainteresowane strony, partnerów społecznych i instytucje. Następnie działania prewencyjne na poziomie przedsiębiorstw, w tym rozwój partycypacji pracowniczej w działaniach na rzecz bhp oraz wiedzy i umiejętności kadry zarządzającej i pracowników. Bardzo ważny we wdrażaniu strategii jest nadzór nad warunkami pracy, doskonalenie obowiązującego prawa oraz dialog społeczny i poro-

zumienia partnerów społecznych. Istotne będą również badania naukowe, promowanie kultury prewencji, a także edukacja i szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia. Chodzi m.in. o dostrzeganie nowych zagrożeń i umiejętne zwalczanie istniejących.

Działania krajowe będą monitorowane na poziomie europejskim. Komisja Europejska przyjmie plan wdrażania nowej strategii. Istotną rolę we wdrażaniu strategii będzie pełnił dialog społeczny, w tym porozumienia sektorowe w zakresie bhp zawierane na poziomie europejskim. Dalej – rozwój metody *scoreboard* oraz wymiana dobrych praktyk. Chodzi o wyrównanie poziomu ochrony we wszystkich państwach członkowskich UE.

Jeżeli spojrzymy na zagadnienie z perspektywy naszego kraju, to można powiedzieć, że działania w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia są bardzo zaawansowane. Mamy się czym pochwalić na forum europejskim. Nie możemy jednak pochwalić się zmniejszaniem wskaźników wypadków przy pracy. Nadal jesteśmy w tym samym punkcie co 10–12 lat temu. To jest niepokojące. Szczególnie niepokoi wzrost liczby wypadków śmiertelnych.

Programy działań długofalowych, w tym program wieloletni „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy" stanowią ważne instrumenty wdrażania strategii w Polsce. Należałoby je – w miarę możliwości – jak najlepiej integrować, aby osiągnąć zakładane cele. Przeniesienie strategii UE na poziom krajowy wymaga integracji działań prowadzonych zarówno przez organy administracji państwowej, jak i przez partnerów społecznych.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Dziękuję za przedstawienie informacji.

Informuję, że komisja skrutacyjna zakończyła prace. Proszę panią przewodniczącą o przedstawienie wyników głosowania.

Członek Rady Ochrony Pracy Ewa Górska:

Komisja skrutacyjna po zebraniu i przeliczeniu kart do głosowania stwierdza następujące wyniki: w głosowaniu nad wnioskiem o powołanie pana Marka Aleksiejuka na stanowisko okręgowego inspektora pracy w Białymstoku udział wzięło 29 członków Rady Ochrony Pracy. Oddano 29 ważnych głosów. Za wyrażeniem pozytywnej opinii głosowało 28 osób, nikt nie był przeciw, 1 osoba wstrzymała się od głosu.

W głosowaniu nad wnioskiem o powołanie pana Arkadiusza Kapuścika na stanowisko okręgowego inspektora pracy w Opolu udział wzięło 29 członków Rady Ochrony Pracy. Oddano 29 ważnych głosów. Za wyrażeniem pozytywnej opinii głosowało 28 członków Rady, nikt nie był przeciw, 1 osoba wstrzymała się od głosu.

W głosowaniu nad wnioskiem o powołanie pana Marka Wójciaka na stanowisko okręgowego inspektora pracy w Olsztynie udział wzięło 29 członków Rady Ochrony Pracy. Oddano 29 ważnych głosów. Za wyrażeniem pozytywnej opinii głosowało 24 członków Rady, 4 było przeciw, 1 osoba wstrzymała się od głosu.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Dziękuję za przedstawienie wyników. Gratuluję panom znakomitego wyniku.

Informuje, że Rada Ochrony Pracy pozytywnie zaopiniowała wszystkie kandydatury.

Powracamy do punktu czwartego porządku dziennego. Otwieram dyskusję.

Kto z państwa chciałby zabrać glos?

Pani dyrektor Klimczak-Nowacka, proszę.

Zastępca dyrektora Departamentu Prawa Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej Magdalena Klimczak-Nowacka:

Nawiązując do wystąpienia pani dr inż. Zofii Pawłowskiej, zwłaszcza do kwestii koniecznej integracji działań podejmowanych w obszarze bezpieczeństwa i higieny pracy na poziomie krajowym – na co kładzie nacisk obecna i wzmacnia przyszła strategia – chciałabym poinformować, że minister pracy i polityki społecznej wystąpił do właściwych ministrów, organów nadzoru nad warunkami pracy oraz do partnerów społecznych z prośbą o przekazanie informacji na temat planowanych – w ramach ich kompetencji – działań i przedsięwzięć na rzecz bezpieczeństwa i higieny pracy. Celem wystąpienia

ministra jest pozyskanie całościowej informacji w tym zakresie i próba konsolidacji planowanych działań.

Podjęto również – co istotne – starania na rzecz ustanowienia III etapu programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy". Ten program jest oceniany na forum Unii Europejskiej jako jak najbardziej właściwy instrument realizacji strategii unijnej. Dlatego tak ważna jest jego kontynuacja.

Projektowana strategia dużo miejsca poświęca poprawie jakości przepisów z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. Chciałabym poinformować, że na ostatnim posiedzeniu Rady ds. Zatrudnienia, które odbyło się 4 października br. w Luksemburgu, zostało przyjęte podejście ogólne Rady do wniosku Komisji w sprawie dyrektywy dotyczącej pól elektromagnetycznych. Prace trwały dość długo. Rozpoczynała je polska prezydencja. Korzystając z okazji, chciałabym złożyć na ręce pani prof. Koradeckiej gorące podziękowania za współpracę i wsparcie ministerstwa w pracach nad tą dyrektywą. W pracach uczestniczyła pani dr inż. Jolanta Karpowicz. Wiele uwag zgłaszanych przez stronę polską zostało uwzględnionych. Zatem mogliśmy poprzeć kompromisowy tekst, który został wypracowany.

Zastępca przewodniczącej Rady Ochrony Pracy prof. Danuta Koradecka:

Bardzo miło było usłyszeć to, co mówiła pani dyrektor Klimczak-Nowacka. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że ministerstwo podjęło inicjatywę włączenia działań innych podmiotów z obszaru poprawy bezpieczeństwa i warunków pracy zgodnie z ich statutem i zakresem kompetencji, a mianowicie organów nadzoru i kontroli, a także partnerów społecznych, których rola w tym zakresie jest nie do przecenienia. Jeżeli po zebraniu informacji uda się wypracować spójny program, to z pewnością zmienimy niekorzystne tendencje.

W Unii Europejskiej, a także w Polsce zderzyła się problematyka poprawy warunków pracy ze złą sytuacją na rynku pracy. Jest to bardzo niekorzystne zjawisko. Nie można jednak akceptować myślenia zakładającego, że skoro są ciężkie czasy, to poprawę warunków pracy należy odłożyć na później. Nie ma takiej możliwości. Byłoby to przeciw ludziom, którzy obecnie pracują i przyszłości naszego kraju. Dlatego w tej chwili jest bardzo ważne, żeby do wszystkich instytucji i przedsiębiorstw dotarło, że nie ma funkcjonowania przedsiębiorstw bez zapewnienia warunków pracy. Nie chodzi o bardzo kosztowne inwestycje. Niekiedy jest to po prostu organizacja pracy i stosunek do pracownika.

W Radzie Ochrony Pracy zasiadają przedstawiciele różnych środowisk. Powinni uświadamiać na różnych gremiach, w których uczestniczą, że nie stać nas na rezygnację z działania w obszarze bezpieczeństwa i warunków pracy.

Pojawiają się konkretne problemy. Nie będzie więcej nowych dyrektyw. Ich liczba będzie ograniczona. Będą nowelizowane, zmieni się ich charakter, nie będą tak szczegółowe, będą wytyczały kierunki. W związku z tym powstają pewne sytuacje – żeby nie użyć innego słowa – zabawne. Jeżeli dyrektywę dotyczącą monitorów komputerowych połączyć z dyrektywą dotyczącą dźwigania ciężarów, to owszem będzie jedna dyrektywa, ale czy poruszane zagadnienia łączą się? Niestety, ubolewam, że w pracach Komitetu Doradczego nie uczestniczą przedstawiciele pracodawców, aktywni są przedstawiciele NSZZ „Solidarność". Zatem jest pewne wsparcie, ale potrzebna jest wiedza ekspercka, bowiem niektórym osobom wydaje się, że bardzo łatwo z dwóch dyrektyw uczynić jedną. Każdy z państwa dostrzega różnicę między obsługą monitora komputerowego a dźwiganiem ciężarów. Stąd ofensywa merytoryczna, którą także dzięki programowi – o którym mówiono – mogliśmy przeprowadzić, zahamowała tę koncepcję.

Projekt przygotowany przez Komisję Europejską składał się z propozycji trzech krajów. Kwestia pola elektromagnetycznego częściowo była propozycją włoską, częściowo niemiecką i francuską. Były różne jednostki i poziomy. Niemożliwe było stosowanie tych przepisów w terenie. A ta dyrektywa – jak pamiętamy z jednego z naszych posiedzeń – jest bardzo ważna. Tego rodzaju zagrożenia stają się powszechne – nie mówię o spawaczach –

m.in. w medycynie. Stanowisko polskie zostało w całości zaakceptowane. Dyrektywa została przyjęta przez Komitet Ministrów. Oczekiwane jest przyjęcie dyrektywy przez

Parlament Europejski. Nasze ustawodawstwo jest przygotowane do jej stosowania. Zmierzamy w dobrym kierunku, ale nie zmienimy fatalnej tendencji w zakresie wypadków i warunków pracy, jeżeli nie będziemy zdeterminowani, żeby nie odkładać tej kwestii, bowiem ona nie musi być skonfliktowana z sytuacją na rynku pracy.

Członek Rady Ochrony Pracy Jerzy Langer:

Pani dr Pawłowska prezentująca założenia strategii unijnej i polskiej, zwróciła uwagę, że gdy chodzi o wypadkowość, to ona rozmija się z tym, co zakładamy. Myślę, że trzeba szukać odpowiedzi na pytanie, dlaczego tak dzieje się w Polsce. Sądzę, że w dużej mierze znaleźlibyśmy odpowiedź, analizując sprawozdania głównego inspektora pracy i Głównego Urzędu Statystycznego z poprzednich lat. Wyraźnie widać, że wypadkowość wśród młodych ludzi i osób o bardzo krótkim stażu pracy wpływa na statystykę.

Gdzie jeszcze szukać odpowiedzi? Myślę, że w formach zatrudnienia. Jeżeli pracownicy nie czują się bezpieczni gdy chodzi o zatrudnienie, to poszukują innej pracy. Stąd duża wymiana kadr pracowniczych. Chciałbym zwrócić uwagę, że brak działań prewencyjnych wśród grup najmłodszych pracowników oraz tych, którzy nie mając doświadczenia szukają nowej pracy powoduje, że ulegają wypadkom, w tym śmiertelnym. Może warto, aby te dane posłużyły analizie, którą można byłoby uwzględnić w strategii.

Członek Rady Ochrony Pracy Jan Rulewski:

Na dzisiejszym posiedzeniu zabrakło wystąpienia przedstawiciela rządu. Rozumiem, że strategię ma realizować rząd, a nie CIOP czy jeden z resortów. Nie mogę uznać jako usprawiedliwienia nieobecności ministra wystąpienia pani dyrektor z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, która jest członkiem Rady.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Pani dyrektor od dawna nie jest członkiem Rady.

Członek Rady Ochrony Pracy Jan Rulewski:

Nie mogę uznać wypowiedzi pani dyrektor jako wystąpienia rządowego. Był to głos w dyskusji. Poruszam ten problem nie bez kozery, bo – jak sięgnę pamięcią – to w poprzednich latach rząd nie przyjął krajowej strategii, która m.in. miałaby implementować postanowienia strategii europejskiej. Nie znam takiej uchwały rządu.

Program wieloletni „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy" wypełnia pustą przestrzeń, ale stanowi jedynie pewną część strategii rządowej. Strategia rządowa powinna zawierać – mówią o tym strategie europejskie – kwestie integracji działań. Nawet najlepsze programy CIOP nie spełnią swoich założeń jeżeli nie będą częścią działań rządu.

Z wahaniem podniosę rękę za przyjęciem tego wystąpienia, jeśli nie zostały spełnione poprzednie warunki. Podejrzewam, że nic z tego nie wyniknie. Należy dodać, że strategia europejska jest bardzo defensywna, o czym wspominała pani prof. Koradecka. Stanowi kontynuację podejmowanych dotychczas działań. Być może przyczyną jest brak środków czy też potrzeba nawiązania rywalizacji ekonomicznej z innymi mocarstwami.

Zauważam regres w zakresie bhp nie tylko w Polsce, ale w naszym kraju szczególnie, przynajmniej w trzech dziedzinach, które pojawiły się na skutek zmian w Europie. Chodzi o dostosowanie infrastruktury prawnej i technicznej, a także funkcjonowanie przedsiębiorstw w zakresie umożliwiającym adaptację ludzi, którym wydłużono wiek emerytalny. To jest nowe wyzwanie. To nie jest tylko proporcjonalne wydłużenie obecnych metod, kryteriów oceny, lecz nowy proces jakościowy. Zatem trzeba stworzyć warunki dla wydłużonego okresu pracy.

Będę powtarzał niczym katarynka, że Europa odwróciła się od ochrony wzroku. Wzrok to podstawowe narzędzie XXI wieku, które nie jest dostatecznie chronione. Pomijając skutki zdrowotne, to ma istotny wpływ na wydajność pracy. Jest zastanawiające, że wydajność, w Europie, która odbiega od rozwiązań amerykańskich czy azjatyckich nie stawia na ochronę wzroku. Może mylę się. Może trwają prace. Ale jest faktem, że Europa zgodziła się na to, żebyśmy zostali oszkleni i to począwszy od I klasy szkoły podstawowej. Przeciw temu protestuję.

Kolejne zagadnienie dotyczy zagrożeń występujących w nowoczesnych pracach. Jest to poważna skala. W Polsce setki tysięcy osób pracuje w warunkach zagrożeń. Jednym z istotnych zagrożeń jest praca w warunkach stresu. Nie zauważyłem, aby Europa zwróciła na to uwagę. Stres jest obecnie jedną z głównych przyczyn hamujących nie tylko poprawę jakości stanowiska pracy, ma wpływ demobilizujący, odrywa ludzi od miejsca pracy.

Członek Rady Ochrony Pracy Maciej Sekunda:

Po ciekawej prezentacji pani dr Pawłowskiej nasunął mi się jeden wniosek. Otóż, wydaje mi się, że już dzisiaj należy stwierdzić, że Polska nie wykona założeń Strategii UE na rzecz bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2007–2012 w zakresie wypadków przy pracy. Liczba wypadków – o czym mówiliśmy wielokrotnie – miała zmniejszyć się o 25%.

Prezentowana liczba wypadków dowodzi, że nie zdołamy wykonać tego celu. Może okazać się, że zajmujemy gorsze miejsce niż to wynika z przedłożonego materiału. Bowiem pamiętamy nasze wcześniejsze uwagi na temat problemów statystycznych w Polsce z wypadkami śmiertelnymi. Dane GUS zawierają mniejsze liczby niż dane PIP czy Wyższego Urzędu Górniczego, chyba że taki sam bałagan panuje w innych krajach europejskich, ale nie wydaje mi się, żeby taka sytuacja tam występowała.

Warto wiedzieć, że w Unii dyrektywa uznaje za wypadek śmiertelny zdarzenie, które wystąpiło w dniu wypadku lub w ciągu jednego roku od zdarzenia. W Polsce za wypadek śmiertelny uznaje się zdarzenia, które nastąpiły w dniu wypadku lub w ciągu pół roku od zdarzenia. To także może zmniejszać naszą statystykę. Zwracam uwagę na te kwestie, bo wydaje mi się, że to jest sygnał, że trzeba rozwiązać te sprawy. Powinna wreszcie powstać krajowa strategia. Z satysfakcją przyjąłem informację pani dyrektor o działaniach podjętych przez ministerstwo. Od wielu miesięcy jest to pierwszy sygnał – mówił o tym pan senator Rulewski – kiedy organ rządu zaczyna zajmować się obszarem warunków pracy. Proponuję, aby w podsumowaniu na stronie 12 prezentacji pani dr Pawłowskiej wyraźnie zaznaczyć, że konieczna jest koordynacja działań planowanych przez organy administracji państwowej i partnerów społecznych. Wydaje się, że należy wskazać Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. W rządzie musi być organ, który ponosi odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa pracy. Obecnie nie ma takiego podmiotu. Nie można w każdym przypadku zasłaniać się Centralnym Instytutem Ochrony Pracy.

Zastępca dyrektora departamentu w MPiPS Magdalena Klimczak-Nowacka:

Chciałabym odnieść się do wypowiedzi pana senatora Rulewskiego. Nie jestem członkiem Rady Ochrony Pracy. Reprezentuję Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. W dzisiejszym posiedzeniu miał uczestniczyć pan minister Mleczko. Jednak z powodu kolizji z terminami wykonywania innych zajęć nie mógł przybyć, o czym pani przewodnicząca została powiadomiona.

Chciałabym podkreślić, że wykonawcą programów wieloletnich jest Centralny Instytut Ochrony Pracy. One są ustanawiane na wniosek ministra pracy i polityki społecznej przez Radę Ministrów, która przyjmuje uchwałę w tej sprawie. Zatem jest to wyraz polityki rządu.

Dziękuję panu Maciejowi Sekundzie za zwrócenie uwagi na wystąpienie ministra pracy i polityki społecznej do pozostałych ministrów, organów nadzoru i partnerów społecznych z zapytaniem o przedsięwzięcia, które planują realizować w obszarze bezpieczeństwa i higieny pracy. Inicjatywa ministra ma służyć konsolidacji tych działań i realizacji celów stawianych na szczeblu europejskim.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Pan minister Mleczko przysłał mi maila z przeprosinami, że nie może uczestniczyć w dzisiejszym posiedzeniu. To już drugi przypadek, gdy kolizja terminów uniemożliwiła panu ministrowi uczestnictwo w posiedzeniu Rady. Pan minister prosił o podanie innego terminu, który nie kolidowałby z jego wcześniej zaplanowanymi obowiązkami. Obiecał, że przyjdzie na posiedzenie Rady. To posiedzenie będzie poświęcone m.in. zmianom w Kodeksie pracy. Prezydium zastanowi się nad terminem i porządkiem dziennym tego posiedzenia – czy będzie ono miało tylko jeden temat, czy też zmiany w Kodeksie

pracy będą jednym z punktów porządku dziennego. Uważam, że tej kwestii należałoby poświęcić odrębne posiedzenie Rady.

Członek Rady Ochrony Pracy Renata Górna:

Chciałabym odnieść się do trybu prac nad strategią. Centrale związkowe włączyły się w te prace w grudniu 2011 r. Zwracam uwagę, że krajowym centralom związkowym – OPZZ, FZZ i Solidarności – zależy na opracowaniu takiej strategii, czego wyrazem było zorganizowanie w grudniu ub. r. w Krakowie w ramach Europejskiej Konfederacji Związków Zawodowych konferencji „Perspektywy na rzecz nowej strategii dotyczącej bhp". Rozmawialiśmy na temat treści tego dokumentu. Wypracowaliśmy pokaźną argumentację. Z zadowoleniem stwierdzam, że wiele z tych rekomendacji zostało uwzględnionych w założeniach, o których mówiła pani dr Pawłowska.

Dokument, o którym wspomniała pani dyrektor z MPiPS trafił do konsultacji do partnerów społecznych. Rozumiem, że ich uwagi będą służyły do opracowania mapy drogowej. Będzie to swego rodzaju strategia krajowa, która będzie wdrażała założenia strategii europejskiej. Realizacja działań krajowych wymaga nakładów finansowych, zatem należałoby zaapelować do władz publicznych o zabezpieczenie w budżetach na kolejne lata środków na podnoszenie standardów pracy oraz wdrażanie działań krajowych.

Mam nadzieję, że partycypacja pracownicza w obszarze strategii będzie w przyszłości bardziej aktywna.

Członek Rady Ochrony Pracy Jan Rulewski:

Chciałbym, żeby była pełna jasność. Wypowiedź pani dyrektor nie do końca jest pełna z uwagi na – usprawiedliwioną – nieobecność pana wiceministra. Zapomnieliśmy o panu ministrze. Uważam, że mógłby przynajmniej raz w roku odwiedzić Radę Ochrony Pracy.

Jest pewne niezrozumienie między mną a panią dyrektor, ewentualnie talent dyplomatyczny pani dyrektor spowodował, że nie zostałem zrozumiany. Program wieloletni „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy" opracowany przez CIOP jest częścią rządowych działań, ale rząd – zarówno poprzednio, jak i obecnie – przyjął obowiązek przyjęcia krajowej strategii. Zwracam uwagę, że dokumenty europejskie mówią o stworzeniu krajowych strategii. One poszerzają programy działania. W ramach strategii powinna być ujęta działalność w zakresie inicjatyw ustawodawczych, integracja prawna i organizacyjna. W Polsce jako chyba jedynym kraju ta integracja nie istnieje.

Jako dobry znak przyjmuję wystosowanie przez ministerstwo listu z propozycją. Chciałbym, aby na jednym z kolejnych posiedzeń zaprezentowano odpowiedź na to wystąpienie. Poprzednio resort również występował z różnymi inicjatywami, ale one pozostawały bez odpowiedzi i integracji działań. Podzielam opinię pana Sekundy, żeby wiodącym resortem było Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Chciałabym przypomnieć panu senatorowi, że ministerstwo – a nie Rada Ochrony Pracy – wystosowało list. Odpowiedzi będą napływać do resortu. Jeżeli członkowie Rady będą zainteresowani losem tej inicjatywy, to w planie pracy na przyszły rok możemy uwzględnić tę kwestię.

Zastępca przewodniczącej Rady Ochrony Pracy prof. Danuta Koradecka:

Chciałabym zwrócić uwagę, że nie ma obowiązku nazywania tego dokumentu strategią. Może być program. Ale to powinno być czymś więcej niż programem wieloletnim, który realizujemy. Stąd zapewne inicjatywa pana ministra. Będzie to działanie strategiczne, choć nie musi być tak nazwane. To określenie jest zarezerwowane dla niektórych dokumentów.

Instytucje takie, jak Centralny Instytut Ochrony Pracy, Państwowa Inspekcja Pracy, Wyższy Urząd Górniczy i inne organy współpracowały ze sobą. Ale jak dotąd nie było kompleksowego przeglądu tych działań. Obecnie będziemy to mieli. Zapewne będzie to duży krok naprzód.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Lista mówców została wyczerpana.

Projekt stanowiska opracuje Zespół ds. Prawno-Organizacyjnych wspólnie z Zespołem ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Środowisku Pracy.

Przechodzimy do punktu piątego porządku dziennego – kampanie informacyjne w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy – materiał został opracowany przez Państwową Inspekcję Pracy oraz Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy.

Proszę o zabranie głosu panią prof. Danutę Koradecką.

Zastępca przewodniczącej Rady Ochrony Pracy prof. Danuta Koradecka:

Mówiliśmy o strategiach i programach. One są bardzo ważne, bo przynoszą pewne rozwiązania techniczne i organizacyjne, ale one nie mogą pozostać jedynie w literaturze, nawet często cytowanych czasopismach anglojęzycznych. Należy je upowszechniać, tym bardziej że zostały zrealizowane ze środków publicznych.

Prezentacja pana dr Zawieski, który jest nie tylko zastępcą dyrektora CIOP ds. techniki i wdrożeń, ale też dyrektorem Krajowego Punktu Centralnego Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia, przybliży sposób upowszechniania wyników. Chciałabym, abyśmy patrząc na tę prezentację zastanowili się, co możemy więcej uczynić, żeby dotrzeć do pracownika. Jeżeli mówimy, że czynnik ludzki jest przyczyną wypadków, to musimy dotrzeć z wiedzą do człowieka. W przeciwnym razie te dokumenty pozostaną na biurkach ministrów i komisji sejmowych. Tutaj napotykamy na pewną barierę, o której wspomniał pan senator Rulewski. Dlatego chcieliśmy przedstawić pewne przedsięwzięcia. Niektóre z nich państwo znają, bowiem w ich realizacji współpracowaliśmy z Państwową Inspekcją Pracy.

Zastępca dyrektora CIOP-PIB ds. techniki i wdrożeń dr Wiktor Zawieska:

Przedstawię pierwszą część bloku poświęconego kampaniom informacyjnym. Druga część dotyczy kampanii informacyjnych realizowanych przez Państwową Inspekcję Pracy. Znaczną część przedsięwzięć w tym zakresie realizujemy wspólnie.

Pani prof. Koradecka wspomniała, że rozwiązania opracowane w ramach programów badawczych czy innych działań przyniosą skutek jednie wówczas, gdy zostaną wdrożone do praktyki. Jest to problem – chciałoby się powiedzieć – odwieczny. Stąd w Europie poszukiwania skutecznego instrumentu – na poziomie europejskim, krajowym i przedsiębiorstw – wdrażania tych rozwiązań, aby osiągnąć oczekiwany skutek. Od 2010 r. w Europie takim instrumentem wprowadzonym i koordynowanym przez Europejską Agencję Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy z siedzibą w Bilbao są kampanie informacyjne. W ostatnim okresie te kampanie koncentrują się na prewencji, działaniach i partnerstwie na rzecz prewencji.

Kampanie informacyjne – to zgodnie z definicją – zorganizowane działania zmierzające do osiągnięcia celów poświęconych ważnym problemom społecznym i ludzkim. Z tej definicji wynika, że jest to instrument ukierunkowany na działania długofalowe i osiągnięcie długofalowych celów. Z racji zakresu, rangi i oczekiwań wymaga szczególnej koncentracji i środków.

Pierwsze kampanie społeczno-informacyjne zostały przeprowadzone w połowie lat 90. W 1995 r. Towarzystwo „Integracja" przeprowadziło kampanię „Nieświadomość". Pierwsza kampania informacyjna w Polsce dotycząca bezpieczeństwa pracy została przeprowadzona w 2000 r. przez Centralny Instytut Ochrony Pracy, w którym mieści się Krajowy Punkt Centralny Agencji w Bilbao. Miała dość ograniczony zakres. Dotyczyła zagrożeń mięśniowo-szkieletowych. Od tego czasu corocznie organizowano kampanie poświęcone różnym wąsko ukierunkowanym obszarom, jak stres, zagrożenia chemiczne, zagrożenia mięśniowo-szkieletowe. Przed dwoma laty Komisja Europejska doszła do wniosku, że kampanie wąskotematyczne w odczuciu ogólnospołecznym nie przynoszą efektów w zakresie poprawy warunków pracy, bezpieczeństwa i ochrony zdrowia. Dlatego kampanie informacyjne są realizowane w cyklu dwuletnim. Ukierunkowane są na szeroko pojęte działania na rzecz partnerstwa wszystkich stron, w tym pracowników i pracodawców.

Chciałbym przedstawić wyniki dwóch takich kampanii realizowanych w ramach programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy". Niektórych przykła-

dów nie będę szczegółowo omawiał, tylko je zasygnalizuję. To było „Ryzyko zawodowe w budownictwie” w 2008 r., następnie „Ryzyko zawodowe w górnictwie” czy „Ryzyko zawodowe w przetwórstwie przemysłowym”. Jako przykład zrealizowanych przedsięwzięć – będę chciał pokazać pewną ewolucję również sposobów i form realizacji kampanii – można wskazać seminaria, konferencje, konkursy tematyczne dla różnych środowisk z nagrodami. W miarę możliwości finansowych przygotowywaliśmy różnego rodzaju materiały informacyjne i promocyjne. Wydaliśmy ok. 9 tys. takich materiałów drukarskich. Uruchomiliśmy strony internetowe. Na slajdzie wymienione są adresy. Należy również wspomnieć o publikacjach prasowych i internetowych. Niestety, najmniej było audycji telewizyjnych i radiowych.

Jeśli chodzi o partnerów kampanii, to w sposób szczególny chciałbym podziękować naszemu najważniejszemu partnerowi, jakim jest Państwowa Inspekcja Pracy, z którą od wielu lat udaje nam się wspólnie zorganizować wiele przedsięwzięć. Mam nadzieję, że pod nowym kierownictwem ta współpraca będzie rozwijała się, a nawet osiągnie szerszy niż dotychczas wymiar.

W latach 2010–2011 realizowano europejską kampanię „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy”. Taki był ogólny tytuł kampanii. We wspomnianych latach koncentrowała się na bezpieczeństwie eksploatacji maszyn, urządzeń i budynków. Była to – już dwuletnia – niezwykle ważna kampania, choćby ze względu na przedmiot, czyli maszyny i urządzenia. Nie będę odczytywał wszystkich przedsięwzięć. Są wymienione na slajdzie. Chciałbym zwrócić uwagę na wzrost asortymentu różnego rodzaju przedsięwzięć bezpośrednich. Istotą kampanii jest dążenie – na co kładziemy szczególny nacisk – do jak największej liczby kontaktów bezpośrednich między twórcami, realizatorami a odbiorcami. W moim przekonaniu – co potwierdza wieloletnie doświadczenie – ta interakcja ma kluczowe znaczenie dla skuteczności kampanii.

W 2011 r. realizowano – również w ramach programu wieloletniego – kampanię „Bezpieczne miejsce pracy” z 40 partnerami instytucjonalnymi. Obejmowała szereg przedsięwzięć wymienionych na slajdzie. Uruchomiono znacznie bogatszą niż wcześniej stronę internetową z materiałami do użytku na zasadach niekomercyjnych. W ramach badania (staramy się doskonalić instrumenty i realizację) sprawdzamy skuteczność prowadzenia kampanii. Stwierdziliśmy – po dotychczasowych kampaniach – że istnieje głęboki sens i zapotrzebowanie oraz największy z możliwych krąg odbiorców. Ok. 30 tys. pracowników przedsiębiorstw mogło być objętych oddziaływaniem kampanii.

W 2012 r. prowadzona jest kampania „Partnerstwo dla prewencji”. Jest to niezwykle ważna europejska kampania na lata 2012–2013. Na slajdzie przedstawiono jej logo. Celem strategicznym kampanii jest – jak wspomniałem – bardzo systemowe i konsekwentne podejście do grup odbiorców. Z jednej strony – uświadomienie pracodawcom, kadrze kierowniczej i pracownikom wagi współpracy na rzecz ograniczania ryzyka (z przyczyn etycznych, praktycznych, prawnych i gospodarczych), z drugiej – zapewnienie pracodawcom prostych wskazówek (informacji, materiałów) dotyczących wspólnego zarządzania konkretnymi rodzajami zagrożeń związanych z bezpieczeństwem pracy we współpracy z pracownikami. Dalej – zapewnienie praktycznych wskazówek, informacji i narzędzi do promowania szeroko pojmowanej kultury bezpieczeństwa, szczególnie w małych i średnich przedsiębiorstwach, bo one są w najgorszej sytuacji, gdy chodzi o dostępność do tych materiałów. Celem działań na poziomie krajowym i europejskim jest wspieranie kultury bezpieczeństwa pracy w Europie.

Kampania koncentruje się na zachęcaniu pracodawców i kadry zarządzającej do aktywnego zaangażowania w minimalizowanie i eliminowanie zagrożeń w miejscu pracy oraz zachęcaniu pracowników, ich przedstawicieli i innych zainteresowanych stron do współpracy z pracodawcami w powyższych działaniach. Jest to podporządkowane zarządzaniu ryzykiem zawodowym jako podstawowemu działaniu na rzecz tworzenia bezpiecznych warunków pracy.

Na slajdzie wymienione są zyski pracodawcy: większa świadomość w zakresie bezpieczeństwa pracy oraz skuteczniejsze ograniczanie zagrożeń w miejscu pracy, mniejsza liczba wypadków, mniejsza absencja w miejscu pracy i mniejsza rotacja pracowników, mniejsze koszty, co interesuje każdego pracodawcę oraz większa wydajność pracy, wzrost

zadowolenia pracowników, mocniejsza pozycja przedsiębiorstwa wśród partnerów biznesowych, poprawa wizerunku w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu.

Katalog zysków pracowników obejmuje: warunki pracy zapewniające bezpieczeństwo i ochronę ich zdrowia, większą świadomość i kompetencje w zakresie przeciwdziałania potencjalnym zagrożeniom w miejscu pracy, wzrost zadowolenia z pracy, wpływ na kształtowanie polityki firmy w obszarze bhp, zmiana motywacji wewnętrznej.

Adresatami kampanii są pracodawcy i kadra zarządzająca, organizacje zrzeszające pracodawców, pracownicy i ich przedstawiciele, specjaliści ds. bhp – w tym miejscu chciałbym złożyć podziękowania panu prezesowi Nościuszowi za wsparcie – oraz inne zainteresowane strony (inspektorzy pracy, eksperci itp.)

Chciałbym podkreślić, że patronat nad kampanią objęły instytucje wymienione na slajdzie. Jest to patronat aktywny m.in. poprzez delegowanie środków budżetowych, co spowodowało, że ta kampania w sposób szczególny zyskała nowe możliwości.

Nowa dyrektor Agencji pani Christa Sedlatschek podkreśliła, że działania przywódcze kierownictwa wyższego szczebla oraz aktywny udział pracowników to dwa warunki, które mają największe znaczenie dla sukcesu w zarządzaniu bezpieczeństwem i zdrowiem.

Dnia 20 kwietnia 2012 r. nastąpiło oficjalne rozpoczęcie kampanii. Na slajdach przedstawiono kalendarium polskiej edycji kampanii. Nie będę tego szczegółowo omawiał. Chciałbym jednak zwrócić uwagę na pewne przedsięwzięcia np. Konkurs Dobrych Praktyk. Jest to jedno z najcenniejszych przedsięwzięć realizowanych w ramach działań własnych. Są to oddolne inicjatywy kadry kierowniczej i pracowników. Pokazują rzeczywiste efekty zaangażowania. Należy też wspomnieć o konferencjach prasowych przy okazji różnych targów. Zwracam uwagę, że od pewnego czasu Agencja w sposób systemowy podejmuje działania na terenie szkół, a nawet przedszkoli. Również podejmujemy takie działania. Organizujemy także seminaria. W miarę możliwości staramy się objąć działaniami całe terytorium Polski. Stąd Warszawa, Łódź, ale także Legnica czy Toruń. Prowadzimy też warsztaty dla pracowników i kadry kierowniczej. Należy też wspomnieć o plakatach i fotografiach.

Większość działań udaje się realizować dzięki wsparciu partnerów. Współpracujemy z nimi w zakresie realizacji inicjatyw lokalnych, od małych przedsiębiorstw po gigantów jak np. PKN Orlen.

Od kwietnia do czerwca br. rozpowszechniliśmy prawie 90 tys. egzemplarzy materiałów. Duże znaczenie ma promocja kampanii prowadzona jako systemowe działanie mające na celu utrzymanie najwyższego zainteresowania adresatów. Omawiana kampania będzie trwać jeszcze 1,5 roku.

Przechodzę do omówienia drugiej kampanii – „Prewencja wypadkowa 2012". Prewencja wypadkowa jest systemowym działaniem na rzecz poprawy bezpieczeństwa pracy w przedsiębiorstwach. Obejmuje przedsięwzięcia wymienione na slajdzie. Założenia kampanii to m.in. upowszechnianie systemowego podejścia do prewencji wypadkowej. Pozostałe równie ważne założenia zostały wymienione na slajdzie. Cel kampanii jest synergiczny. Chodzi o zwiększanie świadomości pracowników i pracodawców w zakresie przeciwdziałania wypadkom i występowania zagrożeń w miejscu pracy oraz zwiększanie poziomu wiedzy z zakresu metod przeciwdziałania wypadkom i sposobów skutecznej ochrony przed skutkami występowania zagrożeń w środowisku pracy.

Cele szczegółowe – to m.in. przeciwdziałanie wszystkim wypadkom, promowanie dobrych praktyk, podnoszenie poziomu wiedzy z zakresu przeciwdziałania wypadkom. Pozostałe zostały wymienione na slajdzie. Na kolejnych slajdach przedstawiono przykładowe działania realizowane w zakresie każdego z celów szczegółowych. Pokazują one jak szeroki aparat sił i środków próbujemy zorganizować do ich realizacji, między innymi konferencje, materiały drukowane. Chciałbym zwrócić uwagę na poradnik „Współpraca z podwykonawcami w aspekcie bhp – przykłady dobrych praktyk". Zawiera on 22 opisy dobrych praktyk, przygotowanych przez przedsiębiorstwa, które przeprowadziły proces ich wdrażania. Następnie – seminaria organizowane w różnych miejscach Polski – większych miastach i miejscowościach. Ostatnio pan inspektor Wójciak towarzyszył nam w Olsztynie przy pewnych działaniach, za co serdecznie dziękuję.

Dotychczas upowszechniliśmy ok. 3 tys. egzemplarzy ulotek informacyjnych wśród uczestników kampanii. Trzeba też wspomnieć o różnego rodzaju szkoleniach i warsztatach, konferencjach dla społeczności lokalnych, szkół i przedstawicieli mediów. Odbywają się również spotkania z zawodowcami, inspektorami bhp, przedstawicielami takich gałęzi przemysłu, jak np. energetyka czy górnictwo, następnie pikniki edukacyjne – znakomity instrument. Żałuję, że ze względu na ograniczenia budżetowe nie można ich organizować w szerszym zakresie.

Partnerami kampanii jest 39 przedsiębiorstw i instytucji. Niektóre zostały wymienione na slajdzie. Wśród nich są zarówno duże, jak i małe przedsiębiorstwa. Promujemy kampanię w sposób dla nas możliwy, czyli poprzez prasę, plakaty, ulotki, poradnik dobrych praktyk i stronę internetową.

W ramach kampanii zrealizowano 49 przedsięwzięć. Ta liczba nie uwzględnia inicjatyw lokalnych. Liczba uczestników wyniosła kilka tysięcy. Upowszechniliśmy ok. 100 tys. egzemplarzy materiałów informacyjnych oraz kilka tysięcy materiałów promocyjnych.

Chciałbym teraz przejść do wniosków. Wyraźnie wzrasta zainteresowanie udziałem w przedsięwzięciach organizowanych w ramach kampanii. Można by wskazać chociażby coroczny Konkurs Dobrych Praktyk. Dotychczas otrzymywaliśmy 2–3 zgłoszenia rocznie. Obecnie liczba chętnych kilkakrotnie wzrosła. Zatem ta praca organiczna przynosi konkretne efekty. Będziemy prezentować dobre praktyki, bowiem one przynoszą skutek. Duże znaczenie mają również wizyty techniczne w przedsiębiorstwach.

Przy organizowaniu kampanii wskazane jest zapewnienie odpowiednich środków finansowych na promocję w mediach. Jak dotąd nie udało się pozyskać telewizji publicznej, a byłyby to najlepszy partner w promocji kampanii. Nie wiem, czy mogę apelować do Rady o zachęcenie mediów publicznych do wsparcia naszych działań w przyszłości. Zapraszam państwa do udziału w naszych przedsięwzięciach.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Dziękuję za przedstawienie informacji.

Proszę o zabranie głosu panią minister.

Główny inspektor pracy Iwona Hickiewicz:

Kampanie informacyjne prowadzone przez Państwową Inspekcję Pracy są ważnym elementem działań prewencyjno-promocyjnych. W ostatnim okresie, zgodnie ze standardami europejskimi, wskazaniami Rady Ochrony Pracy, ta działalność jest coraz bardziej rozwijana przez nasz urząd. Jest to drugie oblicze Państwowej Inspekcji Pracy, nie tylko kontrola i nadzór, z czym zazwyczaj kojarzy się PIP, ale także działania upowszechniające, informacje na temat prawa pracy, kultury pracy. Na miarę posiadanych sił i środków staramy się realizować działalność prewencyjno-promocyjną, prowadzić kampanie informacyjne na jak najlepszym poziomie i jak najszerzej docierać do odbiorców.

Przekażę teraz głos zastępcy głównego inspektora pracy pani Małgorzacie Kwiatkowskiej, której podlega pion prewencji i która nadzoruje przebieg tych kampanii.

Zastępca głównego inspektora pracy Małgorzata Kwiatkowska:

Państwowa Inspekcja Pracy sięga po narzędzia komunikacji masowej, by zwiększyć zasięg swojego oddziaływania i wpływać na kształtowanie kultury bezpieczeństwa i praworządności w stosunkach pracy.

Doświadczenia w organizacji kampanii o charakterze masowym urząd zdobywał, uczestnicząc w projektach międzynarodowych. W latach 2008–2009 Państwowa Inspekcja Pracy była koordynatorem europejskiej kampanii „Ręczne przemieszczanie ciężarów", służącej prewencji schorzeń mięśniowo-szkieletowych. Ta kampania spotkała się z bardzo dużym zainteresowaniem. Prowadziło ją 26 krajów członkowskich Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej. Zgodnie z oceną prowadzoną w formie ankiet wypełnianych przez odbiorców docelowych – pracowników i pracodawców sektorów objętych kampanią – przygotowane materiały okazały się przydatne, wartościowe, przystępne i jasno opracowane.

Wykorzystując te doświadczenia Państwowa Inspekcja Pracy rozpoczęła w 2009 r. trzyletni projekt informacyjno-prewencyjny pod nazwą „Bezpieczeństwo pracy w budownictwie – upadki, poślizgnięcia". Kampania informacyjna, realizowana za pośrednictwem

telewizji, radia i internetu, była sfinalizowana w dużej części ze środków Funduszu Prewencji Wypadkowej, dzięki wsparciu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Z dużą satysfakcją przyjęliśmy zaangażowanie w realizację kampanii, kluczowych dla środowiska budowlanego firm, organizacji i partnerów społecznych.

W 2010 r. z inicjatywy głównego inspektora pracy siedmiu generalnych wykonawców – wymienionych na slajdzie – zawarło Porozumienie dla Bezpieczeństwa w Budownictwie. Porozumienie przewiduje poprawę standardów i kultury bezpieczeństwa w sektorze budowlanym w Polsce. Jego celem jest zredukowanie liczby wypadków przy pracy, szczególnie śmiertelnych. Instytucjami wspierającymi działania Porozumienia są również Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa oraz Związek Zawodowy „Budowlani".

Kampania informacyjna okazała się bardzo skutecznym narzędziem w dotarciu do założonej grupy odbiorców. I tak z kampanią w latach 2010–2011 styczność miało 80% badanych (pracodawców i osób kierujących pracownikami). Najczęściej, bo aż w 71% przypadków, respondenci spotykali się z kampanią oglądając spot w telewizji. Ponad połowa badanych widziała wielkoformatową reklamę umieszczoną na placach budów. Banner internetowy widziało 34% badanych, zaś 30% słyszało spot w radio. Co dziesiąty badany odwiedził stronę internetową www.bezupadku.pl.

Kampania nie tylko została zauważona przez szerokie kręgi odbiorców, odniosła też wymierny skutek w zakresie zmiany podejścia i nastawienia adresatów do zapewnienia właściwych warunków bezpieczeństwa pracy. W wyniku zetknięcia się z przekazem kampanii respondenci zamierzają przede wszystkim zwrócić większą uwagę na bezpośredni nadzór w zakresie stosowania środków ochrony zbiorowej i indywidualnej, a także przygotowanie pracowników do pracy. 1/5 respondentów uważa, że stan bezpieczeństwa pracy na prowadzonych inwestycjach jest zadowalający. Tylko nieliczni badani (6%) stwierdzili, iż nie zamierzają podjąć jakichkolwiek działań, bo to byłoby związane ze zbyt dużymi kosztami. Dotarcie do 4/5 pracodawców działających w branży budowlanej dało efekt w postaci zainteresowania specjalistycznymi publikacjami Państwowej Inspekcji Pracy, listami kontrolnymi i spotkaniami o charakterze informacyjnym i szkoleniowym. Prawie 2300 przedsiębiorstw dobrowolnie zadeklarowało podjęcie działań poprawiających bezpieczeństwo pracy, a 839 ukończyło z wynikiem pozytywnym program poprawy warunków pracy.

Przedstawione statystyki, jak również codzienne obserwacje inspektorów pracy kontrolujących place budów, dają podstawę do stwierdzenia, że realizowane od trzech lat działania informacyjne, prewencyjne, a także nadzorczo-kontrolne PIP wpływają na zmianę zachowań i sposobu myślenia o bezpieczeństwie pracy znacznej grupy pracodawców i przedsiębiorców budowlanych, jak również pracowników. Należy przy tym pamiętać, że na spadek czy wzrost liczby wypadków przy pracy mają wpływ różne czynniki, w tym takie, na które Państwowa Inspekcja Pracy nie może mieć wpływu (konkurencja na rynku budowlanym, presja cenowa).

Dnia 3 września br. rozpoczęła się czwarta edycja kampanii społecznej na rzecz przeciwdziałania wypadkom w budownictwie: informacje ukazały się w telewizji, radiu i internecie. Druga odsłona kampanii planowana jest jeszcze w tym roku i będzie realizowana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Zadaniem tegorocznej kampanii społecznej PIP jest upowszechnienie wzorca robotnika – profesjonalisty, który pracuje fachowo i rzetelnie, ale również bezpiecznie i zgodnie z obowiązującymi przepisami. Stad też hasło firmujące kampanię: „Szanuj życie! Profesjonaliści pracują bezpiecznie". Nasza kampania służy wyrabianiu u pracowników budów stałych nawyków bezpieczeństwa – stosowania się do procedur bezpieczeństwa, korzystania ze środków ochrony zbiorowej i indywidualnej, trzeźwości w pracy, reagowania na odstępstwa od obowiązujących wymagań. PIP we współpracy ze sygnatariuszami Porozumienia dla Bezpieczeństwa w Budownictwie opracowała materiały edukacyjne wspomagające realizację szkoleń wstępnych (ogólnych i instruktażu stanowiskowego), a także plakaty obrazujące właściwie przygotowanych do pracy robotników (jest to próba zainicjowania swoistej mody na bezpieczeństwo pracy).

m.k.

Kolejnym stałym działaniem o charakterze informacyjnym jest kampania prowadzona na rzecz rolnictwa indywidualnego. Popularyzacja problematyki bezpieczeństwa pracy na wsi odbywa się w różnorodnych formach. Dużym powodzeniem cieszą się konkursy i olimpiady o tematyce bhp, organizowane dla rolników, uczniów szkół rolniczych oraz sołtysów. Konkursem o zasięgu krajowym jest „Konkurs Bezpieczne Gospodarstwo Rolne" organizowany przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego we współpracy z Państwową Inspekcją Pracy, Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencją Nieruchomości Rolnych.

PIP współpracuje z rozgłośniami radiowymi, prasą i stacjami telewizyjnymi o zasięgu regionalnym i ogólnokrajowym. Corocznie przed okresem żniwnym główny inspektor pracy wystosowuje apel do rolników, w którym m.in. zwraca się z prośbą do rodziców o objęcie szczególną troską w tym okresie najmłodszych dzieci. Dotychczasowe działania PIP na rzecz ograniczenia zagrożeń zawodowych w rolnictwie indywidualnym mają niewielki zasięg z uwagi na nasze kompetencje określone w ustawie oraz dużą liczbę gospodarstw indywidualnych (1,6 mln gospodarstw o powierzchni większej niż 1 ha, według danych GUS) i ograniczone zasoby kadrowe Inspekcji. Mając powyższe na względzie oraz fakt, że rolnictwo jest jednym z najbardziej wypadkogennych sektorów gospodarki narodowej, Państwowa Inspekcja Pracy widzi potrzebę przeprowadzania w 2013 r. – we współpracy z Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – kampanii informacyjno-promocyjnej dotyczącej bezpiecznej pracy w gospodarstwie rolnym.

Trudno jest ograniczyć znacząco liczbę wypadków przy pracy bez ukształtowania właściwej kultury pracy, kultury bezpiecznej pracy, szczególnie wśród młodych osób. Pamiętajmy, że osoby z krótkim stażem pracy ulegają wypadkom znacznie częściej niż bardziej doświadczeni pracownicy. Co trzecia osoba ulegająca wypadkowi ma staż pracy krótszy niż rok. Dlatego od 2006 r. PIP we współpracy z CIOP-PIB realizuje program edukacyjny dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. PIP szkoli nauczycieli i przygotowuje im materiały umożliwiające przygotowanie lekcji na temat prawa pracy i bezpieczeństwa pracy. Dotychczas w programie uczestniczyło przeszło 230 tys. uczniów. Corocznie urząd przygotowuje materiały wzbogacające zbiór pomocy edukacyjnych. Wśród nowości wydawniczych jest miniserial na temat prawa pracy „Para na etacie" i komiks o pierwszej pracy, którego bohaterami jest czworo młodych ludzi – absolwentów szkoły ponadgimnazjalnej.

W 2012 r. Państwowa Inspekcja Pracy rozpoczęła realizację kampanii społecznej „Bezpiecznie od startu" prowadzonej za pośrednictwem mediów (radia i internetu), partnerów instytucjonalnych i społecznych takich, jak Związek Rzemiosła Polskiego, Związek Nauczycielstwa Polskiego, Ochotnicze Hufce Pracy. Przygotowaliśmy nową identyfikację wizualną programu „Kultura bezpieczeństwa", nowe reklamy prasowe i internetowe. Dodatkowo nagrane zostały krótkie audycje radiowe dotyczące podstawowych, najważniejszych zagadnień z zakresu ochrony pracy (np. praca młodocianych, różnice między umową o pracę a umowami cywilnoprawnymi, zasady zawierania umów o pracę, podstawowe informacje dotyczące czasu pracy i urlopów wypoczynkowych). Audycje będą emitowane w trakcie roku szkolnego 2012/2013.

W latach 2010–2011 Państwowa Inspekcja Pracy prowadziła kampanię informacyjną „Czas pracy kierowców" pod hasłem „Nie prowadź bez przerwy!". Kampania związana jest z realizacją przez PIP działań kontrolnych wynikających z Krajowej Strategii Kontroli przepisów w zakresie czasu jazdy, czasu postoju, obowiązkowych przerw i czasu odpoczynku kierowców.

Wśród nowych form interaktywnej prewencji należy wskazać programy prewencyjne, których celem jest osiągnięcie u pracodawcy – uczestnika programu – trwałej poprawy warunków pracy. Każdy program zakłada cztery etapy: rekrutację – szkolenie – dostosowanie/reorganizację w zakładzie pracy (na tym etapie inspektor pracy pełni rolę doradcy) – kontrolę ewaluacyjną, wieńczącą udział w programie.

Wyniki ankiet przeprowadzonych po zakończeniu działań informacyjnych i edukacyjnych oraz badań opinii społecznej potwierdzają tezę, że istnieje duże zapotrzebowanie na popularyzowanie problematyki bezpieczeństwa pracy, jak również prawnej ochrony pracy. To nas utwierdza w przekonaniu, iż należy dalej rozwijać wszelkie formy oddziaływania prewencyjnego zarówno poprzez bezpośrednie wsparcie podmiotów zainteresowa-

nych poprawą warunków pracy, jak również promocję, popularyzacje i edukację różnych grup adresatów. Za bardzo ważną uważamy wymianę doświadczeń z inspekcjami pracy realizującymi zbliżoną do naszej działalność popularyzatorską i prewencyjną.

Dnia 22 października br. rozpoczyna się emisja spotów telewizyjnych nowej edycji kampanii „Poznaj swoje prawa w pracy" pod hasłem „Prawo pracy to standard". Chcielibyśmy zaprezentować Radzie spot kampanii w wersji roboczej, to będzie jego prapremiera.

Przewodnicząca Rady Ochrony Pracy Izabela Katarzyna Mrzygłocka:

Dziękuję za przedstawienie informacji i prezentację spotu.

Otwieram dyskusję. Kto z państwa chciałby zabrać głos?

Pan Andrzej Paszkiewicz, proszę.

Członek Rady Ochrony Pracy Andrzej Paszkiewicz:

Materiały na temat kampanii informacyjnych przedstawione przez Centralny Instytut Ochrony Pracy i Państwową Inspekcję Pracy dowodzą, że należy zmieniać mentalność ludzką. Wskazują przykłady działań służące temu celowi. Zdajemy sobie sprawę, że przebudowa mentalności jest najbardziej ciężkim i trudnym procesem. Materiał PIP zawiera istotne zdanie: „Dlatego najlepsze rezultaty mógłby przynieść wieloletni program wprowadzenia do szkół obowiązkowych zajęć kształtujących bezpieczne i ergonomiczne metody wykonywania pracy". Pamiętamy, że po dyskusji na temat kształcenia w zakresie bhp, prawa pracy na różnych poziomach nauczania zwracaliśmy się w tej sprawie do Ministerstwa Edukacji Narodowej. Resort odpowiadał, że wprawdzie nie ma oddzielnego przedmiotu, ale te zagadnienia są wplecione do innych przedmiotów i przy okazji nauczyciele mówią uczniom o przepisach bhp, ale – co również dostrzega Państwowa Inspekcja Pracy – wprowadzenie oddzielnego wykładu na temat bezpiecznych metod pracy od przedszkola, przez szkołę podstawową, gimnazjum aż do wyższych studiów pozwoli żywić nadzieje, że liczba wypadków śmiertelnych i ciężkich będzie malała.

W materiale PIP jest mowa o współpracy z regionalnymi i ogólnokrajowymi rozgłośniami radiowymi i stacjami telewizyjnymi, ale – jak sądzę – prezentowanie spotów nie jest dokonywane w ramach misji publicznej, lecz ze środków Państwowej Inspekcji Pracy. Zatem powraca sprawa emitowania z pieniędzy publicznych w środkach przekazu – czyli radiu i telewizji – cyklicznych – o czym już mówiliśmy – programów związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy.

Na stronie 9 materiału PIP czytamy: „Strona internetowa Państwowej Inspekcji Pracy o tematyce rolnej zawiera liczne informacje i materiały audio-wizualne, poruszające kwestię bhp w rolnictwie, wśród nich m.in. cykl reportaży dźwiękowych opowiadających o różnych, często bardzo tragicznych wypadkach, do których doszło przy pracy rolniczej". Widziałem te materiały. Istotnie, są interesujące. Ile miesięcznie jest wejść na tę stronę?

Materiał CIOP zawiera ciekawe stwierdzenie na temat przywództwa w zakresie funkcjonowania przedsiębiorstw. Podkreśla się znaczenie działań w zakresie bhp i innych zagadnień dla właściwej reputacji przedsiębiorstwa. W tym miejscu chciałbym przytoczyć pewną anegdotę, która ilustruje znaczenie reputacji (obecnie mówi się o markach) przedsiębiorstw. Otóż, bezpośrednio po wypadku w Czarnobylu odbywało się spotkanie w Krakowie. W czasach PRL w tym mieście przebywało dużo ludzi z tytułami książęcymi i hrabiowskimi. Dlatego, żeby zmienić mentalność Krakowa zbudowano nieopodal Nową Hutę. Na tym spotkaniu księżna Czartoryska zapytała księżnę Lubomirską, czy słyszała o wypadku w Czarnobylu. Padła odpowiedź – słyszałam, u Sanguszków zawsze był bałagan. Zatem po wiekach, po przemianach ustrojowych, po rewolucji zła reputacja przetrwała.

Zastępca przewodniczącej Rady Ochrony Pracy prof. Danuta Koradecka:

Czy ktoś z państwa chciałby jeszcze zabrać głos? Nie widzę zgłoszeń.

Na dzisiejszym posiedzeniu został zaprezentowany przegląd najważniejszego chyba nurtu działania, w którym rola Rady Ochrony Pracy zapewne powinna być większa niż dotychczas. W przyjmowanych stanowiskach podkreślamy konieczność przebicia się z tą problematyką do telewizji i radia. To jest warunek powodzenia. Możemy dotrzeć

do 30 tys. – 40 tys. osób, ale jeżeli ta problematyka nie będzie propagowana w mediach, to nadal będzie rosła rola czynnika ludzkiego w wypadkach.

Do pracodawców najbardziej przemawiają dobre praktyki. Należy zastanowić się jak je upowszechniać. Interesujące rozwiązania nadesłano na konkurs poprawy warunków pracy. Na przykład przedsiębiorstwo stworzyło mechanizm oddolnego informowania o wszystkich zagrożeniach, nawet drobnych. Realizacja tego mechanizmu jest monitorowana. W ten sposób upowszechniła się. Najgorsze jest wydanie decyzji i brak podziękowania ludziom za jej realizację.

Projekt stanowiska przygotuje Zespół ds. Prawno-Organizacyjnych wspólnie z Zespołem ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Środowisku Pracy oraz Zespołem ds. Nauki, Edukacji i Promocji oraz Współpracy z Partnerami Społecznymi.

Przechodzimy do spraw bieżących.

Informuję, że następne posiedzenie odbędzie się 20 listopada br. Tematem będzie „Program działania Państwowej Inspekcji Pracy na 2013 r.”.

Posiedzenie odbędzie się w Sali Kolumnowej Sejmu ze względu na uroczystość zakończenia 40. edycji Ogólnopolskiego Konkursu „Poprawa Warunków Pracy”. Początek posiedzenia o godz. 10.00.

Główny inspektor pracy Iwona Hickiewicz:

Dnia 22 listopada br. na Zamku Królewskim w Warszawie odbędzie się uroczystość wręczenia nagród im. Haliny Krahelskiej. Jednocześnie podsumujemy nasz sztandarowy konkurs „Pracodawca – organizator pracy bezpiecznej”. Serdecznie zapraszam. Oficjalne zaproszenia zostaną wysłane pocztą.

Zastępca przewodniczącej Rady Ochrony Pracy prof. Danuta Koradecka;

Na tym wyczerpaliśmy porządek dzienny. Zamykam posiedzenie Rady Ochrony Pracy.

m.k.